

Gmina Tyczyn

Nr 1 (595)
27.01 – 23.02.2019 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Tyczyn

W numerze:

- Informacje z Urzędu Miejskiego w Tyczynie
- Relacja z 27. Finału WOŚP
- Dzieje salki katechetycznej w Hermanowej
- Informacje ze szkół i instytucji
- Porady pedagoga: Jak wychować zaradne dziecko?

Grupa kolędnicza z Hermanowej

27. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Tyczynie

Wspólna zabawa dzieci z misiem Pandą

Występ grupy tanecznej Katarzynki działającej przy M-GOK w Tyczynie

Pokaz tańca indyjskiego

Klinika Doktora Misia

Występ Krystiana Herby

Tyczyński sztab WOŚP

Iskra Mapei Rzeszów - zwycięska drużyna 6. Orkiestrowego Turnieju w Siatkówkę

wielka orkiestra
świątecznej
pomocy

wielka orkiestra
świątecznej
pomocy

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

28 grudnia 2018 r. odbyła się IV sesja VIII kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie.

Radni podjęli uchwały w sprawach:

● **Przyjęcia programu osłonowego Gminy Tyczyn w zakresie dożywiania na lata 2019-2023.** Rada Ministrów uchwałą nr 140 z dn. 15.10.2018 r. przyjęła nowy wieloletni program dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Zastępuje on obecnie realizowany program ustanowiony na podstawie uchwały nr 221 Rady Ministrów z dn. 10.12.2013 r. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

● **Określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych przez Gminę Tyczyn na pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego** w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

● **Wyrażenia zgody na przeniesienie własności nieruchomości w formie darowizny.** Nieruchomość położona w Hermanowej, stanowiąca własność gminy Tyczyn, oznaczona jako działka ewidencyjna nr **956/1** o pow. 0,0100 ha, leży w pasie drogowym drogi powiatowej Nr 1415 R Tyczyn – Hermanowa – Straszyle. Zostanie ona przekazana na rzecz Powiatu Rzeszowskiego do celów związanych z zarządzaną drogą powiatową.

● **Przystąpienia Gminy Tyczyn do realizacji projektu pn. „Zintegrowany i uspołeczniony model planowania przestrzennego poprzez opracowanie Strategii Przestrzennej Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego” w ramach Programu Ope-**

racyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020; Działanie 4.1 Innowacje społeczne. Celem uchwały jest umożliwienie przygotowania wspólnego wniosku o dofinansowanie ww. projektu, który będzie realizowany przez Województwo Podkarpackie w partnerstwie ze Stowarzyszeniem ROF i gminami - członkami Stowarzyszenia ROF w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (POWER).

● **Wykazu wydatków, które nie wygasają z upływem 2018 r.**

● **Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn.**

● **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r.**

Na sesji zostały także uchylone uchwały w sprawach:

● **Udzielenia pomocy finansowej Województwu Podkarpackiemu na realizację zadania publicznego.** Zadanie dotyczyło udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego na przebudowę skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Armii Krajowej w Tyczynie w kwocie 20 tys. zł. Powyższe zadanie zostało w całości sfinansowane ze środków własnych Zarządu Dróg Wojewódzkich.

● **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r.**

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak

- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi Biura Rady Miejskiej

Godziny otwarcia Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Poniedziałek 7:30 – 17:00

Wtorek - czwartek 7:30 – 15:30

Piątek 7:30 – 14:00 (sekretariat do 15:00)

Dyżury

Burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki** przyjmuje mieszkańców Gminy i interesantów w każdy poniedziałek w godz. 8:00-15:00 w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

Dyżur Przewodniczącego Rady Miejskiej **Ryszarda Fornala** odbywa się w każdy 1. i 3. poniedziałek m-ca w godz. 15:00 – 17:00 w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27.

Informacja o zmianie wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2019 r.

3.12.2018 r. Rada Miejska w Tyczynie podjęła uchwałę w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty na terenie Gminy Tyczyn. Nowe stawki opłat za gospodarowanie odpadami obowiązujące od 1.01.2019 r. są następujące:

10 zł miesięcznie od jednego mieszkańca za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi i odbieranymi w sposób **selektywny**,

20 zł miesięcznie od jednego mieszkańca za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi i odbieranymi w sposób **nieselektywny**.

Zgodnie z treścią ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, **do każdego właściciela nieruchomości zostanie wysłane zawiadomienie o wysokości opłaty** za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczonej jako iloczyn nowej stawki opłaty i danych podanych w deklaracji. Zawiadomienia zostaną doręczone przed pierwszym terminem płatności, tj. do 15.03.2019 r. Nowe stawki opłat nie powodują konieczności składania nowej deklaracji.

Nowe deklaracje należy złożyć do Urzędu w przypadku np. zmiany ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość (np. urodzenie dziecka, zgon), zmiany sposobu zbierania odpadów (segregowane/niesegregowane) lub zmiany innych danych mających wpływ na prawidłowość deklaracji w terminie **do 14 dni od daty zaistnienia zmiany**.

Zwiększona opłata wynika bezpośrednio z rozstrzygnięcia kolejnego przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Oferty złożyły dwie firmy na kwotę: 1 336 711,20 zł oraz 1 298 456,00 zł. Najniższa oferta przeszło podwójnie przekroczyła ponoszone w 2018 r. koszty odbioru i zagospodarowania odpadów.

Zgodnie z prawem gmina nie może nie zorganizować przetargu, a zaoferowanych w przetargu cen nie można negocjować. Jednocześnie zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach system odpadowy ma być samofinansującym się, czyli pieniądze wpłacane przez mieszkańców mają w całości pokryć koszty jego funkcjonowania. Gmina nie może na nim zarabiać ani też do niego dokładać, nie może też pieniędzy pobranych z opłat przeznaczać na inne cele niezwiązane z gospodarką odpadami. W związku z powyższym w celu zapewnienia środków na prawidłowe funkcjonowanie systemu odpadowego konieczne jest pobieranie takiej opłaty od mieszkańców, aby wystarczyła ona na realizację całości zadania, którym została obciążona gmina.

Firmy wzrost cen za usługi odbioru i zagospodarowania odpadów uzasadniają:

- wzrostem cen za zagospodarowanie odpadów w instalacjach (obecnie odpady zmieszane przewożone są do instalacji termicznego przekształcania z odzyskiem energii, tj. do spalarni w Rzeszowie albo do oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów od naszej gminy instalacji zastępczych),
- spadkiem cen surowców wtórnych,
- wzrostem cen za paliwo,
- wzrostem wynagrodzeń pracowników, na co wpłynął wzrost minimalnego wynagrodzenia i sytuacja na rynku pracy,
- wzrostem opłaty za korzystanie ze środowiska, ustalonej przez rząd (tzw. opłata marszałkowska) - w roku 2017 opłata wynosiła 74,26 zł, w roku 2018 - 140 zł, w kolejnych latach 170 zł i 240 zł,
- zaostreniem przepisów w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów (m.in. wymóg całodobowego monitoringu miejsc magazynowania odpadów, zabezpieczenie roszczeń na wypadek konieczności pokrycia kosztów wykonania zastępczego decyzji nakazującej usunięcie odpadów, skrócenie czasu magazynowania odpadów z trzyletniego okresu do jednego roku).

Tekst: **Barbara Popowicz**

Podkarpacka „uchwała antysmogowa”

Przypominamy, że **od 1 czerwca 2018 r.** obowiązuje na terenie województwa podkarpackiego tzw. **„uchwała antysmogowa”**. W uchwale zakazuje się stosowania w piecach i kotłach:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- paliw o uziarnieniu poniżej 5 mm i zawartości popiołu powyżej 12%,
- biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20% (wilgotność biomasy poniżej 20% odpowiada sezonowaniu drewna przez 2 lata).

Od 1.06.2018 r. można instalować już tylko kotły spełniające normę emisyjną 5 klasy, a od 1.01.2020 r. – spełniające wymogi tzw. Ekoprojektu (zgodnie z prawem unijnym).

Terminy wymiany kotłów i pieców w województwie podkarpackim, które zostały zakupione przed 1.06.2018:

- Do **1.01.2022 r.** - dla kotłów eksploatowanych **ponad 10 lat od daty produkcji** lub nieposiadających tabliczki znamionowej (niespełniających norm emisji żadnej z klas PN-EN 303-5:2012),
- Do **1.01.2024 r.** - dla kotłów eksploatowanych **od 5 do 10 lat od daty produkcji** (niespełniających norm emisji żadnej z klas PN-EN 303-5:2012),
- Do **1.01.2026 r.** dla kotłów eksploatowanych **do 5 lat od daty produkcji** (niespełniających norm emisji żadnej z klas PN-EN 303-5:2012),
- Dopiero od **1.02.2028 r.** nie będzie można użytkować kotłów spełniających wymogi emisyjne **klas 3. i 4.** normy PN-EN 303-5:2012.

Tekst: **Barbara Popowicz**

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów dla mieszkańców gminy Tyczyn

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce, w którym mieszkańcy gminy Tyczyn w ramach uiszczanej do Gminy opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą zostawić wytwarzane przez siebie selektywnie zebrane odpady. PSZOK mieści się przy ul. Myśliwskiej 9 w Błażowej (przy placu sortowni) i obsługiwany jest przez Gospodarkę Komunalną w Błażowej Sp. z o.o. (tel. 17 230-14-44).

Punkt jest czynny w każdą środę w godzinach od 8.00-18.00 (w przypadku gdy w środę wypadnie dzień ustawowo wolny od pracy, to odbiór odpadów odbędzie się w następujący dzień pracujący).

Przyjmując odpady od danej osoby, obsługa PSZOK spisuje dane przekazującego odpad, w szczególności imię i nazwisko oraz adres nieruchomości, z której odpady pochodzą.

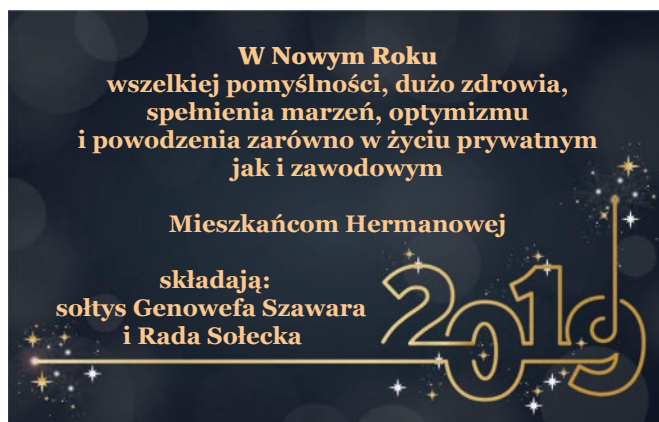
W PSZOK mieszkańcy gminy Tyczyn mogą bezpłatnie zostawić selektywnie zebrane odpady komunalne, tj.:

- 1) opakowania z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, szkła, drewna, metalu oraz opakowania wielomateriałowe,
- 2) tworzywa sztuczne, szkło, papier i metale,
- 3) odpady ulegające biodegradacji,
- 4) odpady zielone (gałęzie, liście, trawa),
- 5) odpady wielkogabarytowe,
- 6) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 7) zużyte opony,
- 8) gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady remontowo-budowlane pochodzące z remontów i innych robót budowlanych, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę lub zgłoszenie do administracji architektoniczno-budowlanej,

9) odpady niebezpieczne: zużyte baterie i akumulatory, odpady zawierające rtęć (termometry, lampy rtęciowe, świetlówki, przełączniki), rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące itp. i opakowania po nich, środki ochrony roślin (owadobójcze, chwastobójcze) i opakowania po nich, resztki farb, lakierów, klejów, środków do konserwacji i ochrony drewna itp., opakowania po aerozolach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji, zużyte oleje smarowe, środki do konserwacji metali itp., różne odczynniki chemiczne (np. fotograficzne) wraz z opakowaniami.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie.

UWAGA! PSZOK nie przyjmuje odpadów komunalnych zmieszanych.

Wpływ benzo(a)pirenu na organizm człowieka

Benzo(a)piren (benzo(a)piren, w skrócie BaP) jest jednym z najbardziej toksycznych składników smogu - mgły zawierającej zanieczyszczenia powietrza. Należy on do grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (**WWA**). W Polsce większość (ponad 80 proc.) benzo(a)pirenu znajdującego się w powietrzu pochodzi z gospodarstw domowych - z pieców, kotłów na węgiel, zwłaszcza tych przestarzałych, o niskim standardzie (potocznie nazywanych kopciuchami czy śmieciuchami). Benzo(a)piren wydziela się podczas spalania węgla (zwłaszcza tego złej jakości) oraz drewna i odpadów (szczególnie tych z tworzyw sztucznych typu PET).

WWA, a więc i benzo(a)piren, są obecne także w żywności. Związki te znaleziono w warzywach, owocach, olejach roślinnych, a także w rybach (z zanieczyszczonej wody) oraz w organizmach zwierząt hodowlanych. Mogą także kumulować się w tkance tłuszczowej, m.in. w tłuszczu mleka.

Benzo(a)piren powoduje raka. Międzynarodowa agencja badań nad rakiem już w 1987 r. określiła BaP jako główny ludzki kancerogen. Przeciętny okres między pierwszym kontaktem z tym silnym czynnikiem ra-

kotwórczym a powstaniem zmian nowotworowych wynosi przeciętnie 15 lat.

Benzo(a)piren uszkadza także nadnercza, wątrobę, układ odpornościowy i krwionośny, upośledza również płodność. Badania naukowe dowiodły, że narażenie na wysokie stężenia benzo(a)pirenu w okresie płodowym skutkuje częstszym występowaniem u niemowląt objawów chorobowych świadczących o zapaleniu dróg oddechowych, a także niższym ilorazem inteligencji u starszych dzieci.

Jak możemy zmniejszyć stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu?

- ✓ Nie palmy odpadów!
- ✓ Wymieńmy piec na bardziej nowoczesny.
- ✓ Warto mieć w domu rośliny, które są naturalnym filtrami powietrza, tj. paproć, zielistkę, bluszcz, wężownicę, skrzydłokwiat, dracenę. One usuwają najwięcej toksyn z pomieszczeń mieszkalnych.

Tekst: **Barbara Popowicz**
– inspektor UM w Tyczynie

Zapraszamy wszystkich chętnych
- tych młodszych i tych starszych -
do uczestnictwa w zajęciach organizowanych
przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie i jego filie:
w Kielnarowej, Hermanowej i Borku Starym

Ogłaszamy dodatkowy nabór na zajęcia:

M-GOK w Tyczynie: zajęcia taneczne grup
„Katarzynki” i „Młodzi Tyczyniacy”, szachy, język an-
gielski dla młodzieży, „Zdrowy kręgosłup” - tel. (17)
22-93-239

**Centrum Rekreacyjno-Kulturalne w Kielnar-
owej:** język angielski dla dzieci i młodzieży - tel.
(17) 22-19-350

Dom Ludowy w Hermanowej: zajęcia taneczne -
tel.(17) 23-04-868

Dom Ludowy w Borku Starym: zajęcia taneczne
i plastyczne - tel.(17) 22-98-072

Pani Danucie Wróbel

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TEŚCIA

składają: Dyrekcja, Rada Pedagogiczna, pracownicy
i uczniowie Szkoły Podstawowej z oddziałami
gimnazjalnymi w Tyczynie

Pani Danucie Wróbel

wyrazy współczucia i żalu
z powodu śmierci

TEŚCIA

składają: Dyrekcja, Rada Pedagogiczna,
pracownicy i uczniowie
Szkoły Podstawowej w Hermanowej

Pani Zofii Borowiec

wyrazy żalu i wsparcia
z powodu śmierci

MAMY

składają: Dyrekcja, Rada Pedagogiczna,
pracownicy i uczniowie
Szkoły Podstawowej w Hermanowej

Informujemy Mieszkańców Gminy Tyczyn, że w Rzeszowie przy ul. Granicznej 21 powstaje Rzeszowski Ośrodek Opieki Diennej.

Mieszkańcy Podkarpacia powyżej 65. roku życia
mogą uczestniczyć w całodzienniej opiece, korzystając
ze wsparcia fizjoterapeuty, prawnika i psychologa. Dla
uczestników przewidziane są liczne zajęcia, np. w tera-
pii zajęciowej, z języka obcego, artystyczne, kulturo-
we, doradztwo specjalistyczne, wycieczki, wyjścia do
muzeów, na basen.

Rekrutacja trwa **do końca stycznia 2019 r.**

Osoby chętne mogą się zgłaszać do biura projektu
przy ul. Marszałkowskiej 15 w Rzeszowie oraz na stro-
nie internetowej:

<http://rudek.com.pl/rzeszowski-osrodek-opieki-diennej>

Kolędnicy z Hermanowej

Wielka radość z narodzin Jezusa przenika każdego
tak głęboko, że pragniemy tą radością dzielić się z in-
nymi, odwiedzając domy, głosząc Dobrą Nowinę i śpie-
wając kolędy. Tradycyjnie w Uroczystość Objawienia
Pańskiego z Hermanowej wyrusza barwna grupa kolęd-
nicza dzieląca się radością z Bożego Narodzenia.

Kolędnicy dzięki uprzejmości strażaków miejsco-
wej OSP, którzy użyczyli pojazdu, i kierowcy **Grzegorza
Bodzisława**, nawiedzali mieszkańców na terenie gminy
Tyczyn. Podczas kolędowania oddali hołd Bożemu Dzie-
ciątku w krótkim programie, dołączając do tego motyw
patriotyczny z racji obchodów 100-lecia odzyskania
przez Polskę niepodległości. W grupie znaleźli się kolęd-
nicy z instrumentami muzycznymi, dzięki czemu kolędy
i pieśni patriotyczne niosły się szerokim echem.

Tradycja kolędowania wydaje się trochę zanikać,
dlatego cieszy fakt, że są osoby, które podtrzymują ten
zwyczaj, nie dając o nim zapomnieć.

tekst: **Sławomir Wojtowicz**

*Śpieszmy się kochać ludzi,
tak szybko odchodzą.
Ks. Jan Twardowski*

Z wielkim smutkiem żegnamy

śp. RYSZARDA CZERANOWSKIEGO

- wieloletniego nauczyciela i dyrektora
Szkoły Podstawowej w Tyczynie.

Rodzinie Zmarłego

wyrazy głębokiego współczucia
oraz słowa otuchy i wsparcia

składają: Dyrekcja, Rada Pedagogiczna, pracownicy,
uczniowie i rodzice Szkoły Podstawowej
z oddziałami gimnazjalnymi w Tyczynie

Rehabilitacja w warunkach domowych finansowana przez NFZ

Rehabilitacja środowiskowa w domu pacjenta przeznaczona jest dla osób, które nie poruszają się samodzielnie i nie mają możliwości dotarcia do placówki rehabilitacyjnej. Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje tym pacjentom do 80 dni zabiegowych w roku kalendarzowym. W rehabilitacji domowej wykonywanych jest do 5 zabiegów dziennie. Skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne wystawia lekarz podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), lekarz specjalista w dziedzinie rehabilitacji w chorobach narządu ruchu, rehabilitacji ogólnej, medycyny fizykalnej i balneoklimatologii, reumatologii, neurologii, neurochirurgii, chirurgii, ortopedii i traumatologii narządów ruchu.

Skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne w warunkach domowych jest ważne 30 dni od daty wystawienia. W tym czasie skierowanie musi zostać zarejestrowane bez względu na to, kiedy rozpocznie się rehabilitacja.

Z zabiegów fizjoterapeutycznych w warunkach domowych mogą skorzystać pacjenci z takimi zaburzeniami jak:

- ogniskowe uszkodzenia mózgu (stany po zatorach mózgowych, udarach krwotocznych mózgu, urazach) - przez okres 12 miesięcy od dnia powstania choroby,
- ciężkie uszkodzenia centralnego i obwodowego układu nerwowego,
- uszkodzenia rdzenia kręgowego – przez okres 12 miesięcy od dnia powstania uszkodzenia,
- choroby przewlekłe postępujące: miopatie, choroba Parkinsona, zapalenia wielomięśniowe, rdzeniowy zanik mięśni, guzy mózgu, procesy demielinizacyjne,

przewlekłe zespoły pozapiramidowe, reumatoidalne zapalenie stawów,

- choroby zwyrodnieniowe stawów biodrowych lub kolanowych po zabiegach endoprotezoplastyki stawu - przez okres 6 miesięcy od dnia powstania urazu, a także osoby:

- w stanie wegetatywnym lub apalicznym,
- posiadające oświadczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Rehabilitacja w domu pacjenta prowadzona jest również na terenie gminy Tyczyn.

Tekst: **Dorota Bać** - fizjoterapeuta

NZOZ FIZJO-MEDICA
Tyczyn ul. Tycznera 2A

Przyjmujemy zgłoszenia na
REHABILITACJĘ DOMOWĄ

Rehabilitacja środowiskowa (w domu pacjenta)

Umowa z NFZ

Tel. 791-389-626, (17) 23-02-282

Prawo ostrzejsze dla właścicieli psów

W listopadzie ubiegłego roku weszła w życie nowelizacja ustawy, która zainteresuje właścicieli psów. Nowa ustawa przewiduje kary nie tylko w sytuacjach, kiedy pies jest **bez smyczy i kagańca na spacerze**, ale również wtedy, kiedy **zwierzę wydostanie się poza teren posesji i pozostanie bez opieki** (teraz grzywna może wynieść aż do **5 tys. zł**).

Szczególnie uważni muszą być właściciele psów, które **uznawane są w Polsce za groźne**. Zalicza się do nich następujące rasy: amerykański pit bull terier, pies z Majorki, buldog amerykański, dog argentyński,

pies kanaryjski, tosa inu, rottweiler, akbash dog, anatolian karabash, moskiewski stróżujący, owczarek kaukaski. Prowadzenie hodowli lub utrzymywanie psa ww. ras wymaga zezwolenia wydanego przez burmistrza.

Wyższe kary dla właścicieli psów zostały wprowadzone po serii wstrząsających doniesień o pogryzieniu osób trzecich (również dzieci) przez psy. Trzeba też pamiętać, że **zachowania zwierzęcia uznawanego za spokojne nigdy nie można przewidzieć**.

Przeczytane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Całodobową opiekę weterynaryjną dla zwierząt rannych (psów i kotów), w szczególności w przypadkach zdarzeń drogowych, sprawuje lekarz weterynarii

Robert Sączawa (tel. 503-025-991).

Kolejny finał WOŚP za nami

Podczas tegorocznego finału WOŚP po raz kolejny padły rekordy. Sztab WOŚP w Tyczynie, działający przy stowarzyszeniu **Młodzieżowe Centrum Współpracy**, zagrał po raz trzynasty razem z Fundacją WOŚP.

Dzień finału, tj. 13.01 br., rozpoczęliśmy 6. Orkiestrowym Turniejem Siatkówki w hali sportowej przy Szkole Podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi w Tyczynie. Udział w nim wzięło 12 drużyn, które przystąpiły do zawodów po zasileniu puszek fundacji. Zwycięska drużyna Iskra MAPEI Rzeszów została nagrodzona pucharem.

Po zakończeniu turnieju swoimi występami finał WOŚP uatrakcyjnili: **zespoły dziecięce działające przy M-GOK w Tyczynie, Flimero Cheerleaders, Wataha Breakers, BhavRati** – szkoła tańca indyjskiego, **Slalom Academy** – szkoła jazdy na rolkach, **Duo the Essence, Krystian Herba** oraz zespół **Muode Koty**. Niepowtarzalną Strefę Dziecka przygotowała grupa **Holiday**, dzięki której najmłodsi mogli skorzystać z basenu z kulkami, dmuchanego placu zabaw, malowania twarzy czy też zabaw z animatorem. Grupa **Passio** zaferowała „Klinikę doktora misia”, w której dzieci mogły poznać zasady pierwszej pomocy. Stoisko **Do Celu** dało możliwość spojrzenia na świat przez algokogole. Uczestnicy finału mogli skorzystać także z foto-budek z **artmaxphotos** oraz stoiska **salonu fryzjerskiego Olivier**, a także **Studia Makijażu Profesjonalnego Marty Kwolek**.

Całość imprezy nie odbyłaby się bez wsparcia i pomocy Urzędu Miejskiego w Tyczynie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie oraz Szkoły Podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi. Składamy serdeczne podziękowania burmistrzowi **Ja-**

nuszowi Skotnickiemu, dyrektor M-GOK **Zakii Cieślickiej-Majce** oraz wicedyrektor SP w Tyczynie **Zofii Kwater**. Dziękujemy również **Mirosławowi Leniartowi** za wsparcie techniczne.

Tak wspaniały finał jest też zasługą hojności naszych sponsorów, a byli nimi: **Eko-Strug Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Karolina Michałek, AP Auto Pomoc Drogowa i Meritum Ubezpieczenia, Szkoła Drzewek i Krzewów Ozdobnych Renata i Janusz Dziak, Salon Fryzjerski „Afrodyta”, Jan Dudek, TAXI-BUS Roman Rybka, Sklep Przemysłowy Grażyna Wyżykowska, Auto Kanas, Centrum Sprzętu Ogrodniczego, a także Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Caspra Jerzy Kasprzycki**, dzięki któremu mogliśmy zobaczyć piękne Świąteczne do Nieba. Tę wieczorną akcję zabezpieczała **Ochotnicza Straż Pożarna**, której dziękujemy za pomoc. Wsparła nas także **Policja** przy przewozie zebranych pieniędzy do rzeszowskiego Ratusza, gdzie zdeponowaliśmy całą kwotę.

Finał nie odbyłby się bez tych wszystkich osób, które wzięły udział w wydarzeniu. To dzięki Wam po raz kolejny padły rekordy. Pierwszy dotyczy wielkości kwoty w jednej puszcze, tj. 3052.32 zł, drugi – łącznej sumy zebranej przez Sztab: **39 648,42 zł!** Wciąż trwają nasze aukcje allegro (po raz pierwszy w historii naszego Sztabu przekroczymy kwotę 40 tys. zł!). Więcej o tych aukcjach można przeczytać na naszej stronie internetowej oraz na fanpage'u na Facebooku.

W imieniu całego Sztabu WOŚP w Tyczynie jeszcze raz wszystkim z serca dziękuję.

Tekst: **Adrian Michałek** – szef Sztabu WOŚP w Tyczynie

Pocztówki z minionej epoki

Kilkaset unikatowych kart pocztowych będzie można obejrzeć **w Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie 7.02.2019 r. o godz. 17.00.**

W prezentowanej kolekcji znajdują się kartki m.in. I Pułku I Brygady Legionów i pocztówki z okresu zaborów. Najstarsza karta pocztowa z kolekcji pochodzi z **1892 r.**

Właścicielem kolekcji jest **Jerzy Solecki** – mieszkaniec Rzeszowa, regionalista. Jego zbiór kart pochodzi z okazałej kolekcji rodzinnej, którą zapoczątkował dziadek kolekcjonera **Kasper Solecki** – legionista, strzelec budziwojski.

Walka o salkę katechetyczną w Hermanowej oczami świadków

Z inicjatywy Parafialnego Stowarzyszenia Rodzin Katolickich 9.12.2018 r. w świetlicy OSP w Hermanowej odbyło się spotkanie pt. „Ocalić od zapomnienia. Dzieje salki katechetycznej”. Gościem specjalnym był poseł **Kazimierz Gołojuch** - prezes Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Rzeszowskiej. Na spotkaniu obecni byli również ks. proboszcz **Wiesław Bednarz** oraz mieszkańcy Hermanowej, w szczególności żyjący bohaterowie tamtych dni, kiedy walczono o naukę religii w Hermanowej.

Data spotkania zbiegła się dokładnie z 34. rocznicą poświęcenia miejscowego kościoła, dlatego na początku przedstawiono historię jego budowy. Posiłkowano się przy tym zachowanymi fotografiami z tego okresu. Marzeniem mieszkańców Hermanowej było mieć świątynię u siebie. To pragnienie wyrażała także odśpiewana wspólnie pieśń z 1984 r., której słowa refrenu brzmiały: „O Jezu Panie, usłysz wołanie, dodaj nam siły niech kościół stanie” i dalej: „O Matko Boska woła dziś wioska niech nie ominie nas pomoc Boska”. O poszukiwaniu miejsca na kościół przez komitet budowy z **ks. Stanisławem Bakiem** na czele, poprzez trudny okres wznoszenia murów, aż po dzień poświęcenia świątyni, opowiadali sami uczestnicy tych wydarzeń, którzy niejednokrotnie odnajdywali się na pożółkłych już fotografiach.

Po części poświęconej hermanowskiemu kościołowi podjęto główny temat spotkania, jakim były starania o salkę katechetyczną. Wiele faktów z tych starań jest

Krzysztof Kotowicz
z posłem
Kazimierzem
Gołojuchem

znanych i opisywanych w różnych publikacjach, m.in. w ostatnim numerze „Kroniki Tyczyńskiej” pod redakcją **Kazimierza Szczepańskiego**. Na naszym spotkaniu fakty te potwierdzili uczestnicy tych wydarzeń. Wśród nich była m.in. **Stefania Wiater**, która z innymi mieszkańcami wiele dni i nocy pilnowała miejsca nauczania, czuwając na podłodze. Wielu zaangażowanych w to dzieło poświęciło swoje zdrowie i doświadczyło szykan ze strony Służb Bezpieczeństwa.

Po wysłuchaniu tych wspomnień głos zabrał poseł **Kazimierz Gołojuch**, który pogratulował pomysłu takiego spotkania. Porównał czasy PRL-u i dzisiejsze, kiedy różnymi sposobami walczy się z religią. Miłym zaskoczeniem dla wszystkich uczestników było przekazanie na ręce **Stefanii Wiater** specjalnego medalu okolicznościowego wydanego dla upamiętnienia 550-lecia Parlamentaryzmu Rzeczypospolitej. Mimo ukończonych już 85 lat jest ona nieprzerwanie zaangażowana w życie parafii. Do tego dołączono również podziękowanie za odważną działalność, godną naśladowania postawę w obronie wartości chrześcijańskich dla wszystkich zaangażowanych w dzieło obrony punktu katechetycznego.

Inicjatywa zorganizowania kolejnego spotkania z cyklu „Ocalić od zapomnienia” zapewne wyda swoje owoce, gdyż dla młodego pokolenia wysłuchanie historycznych już wydarzeń przez świadków naszej Małej Ojczyzny zapewne utkwi w pamięci. Było to jedno z nielicznych okazji do tego, aby spotkały się wspólnie osoby biorące udział w wydarzeniach, które pozostawiły ślad na karcie historii Hermanowej. Wielu zebranych włączało się do wspomnień, wnosząc do znanych już materiałów także nowe nieznane dotąd fakty.

Tekst: **Sławomir Wojtowicz**

Podczas spotkania
Stefania Wiater
otrzymała specjalny
medal okolicznościowy
wydany z okazji
550-lecia
Parlamentaryzmu RP

Jak dbać zimą o zwierzęta? Zajęcia edukacyjne w bibliotece

10.01 br. odwiedzili nas uczniowie kl. 2 SP w Tyczynie wraz z wychowawczynią **Katarzyną Konkol** i **Marią Litwin**. Mimo brzydkiej pogody humory dzieciom dopisywały. Właśnie zimowa aura skłoniła nas do przeprowadzenia zajęć pt. „Zimą opiekujemy się zwierzętami”.

Na początku spotkania rozmawialiśmy z dziećmi, jak ptaki i zwierzęta spędzają zimę. Następnie uczniowie

wie obejrzeni prezentację multimedialną, dzięki której dowiedzieli się wielu ciekawostek m.in. o dzikach, niedźwiedziach i wiewiórkach. Tym samym przekonali się, że jest wiele zwierząt, które w czasie zimy nie zapadają w sen i potrzebują naszej pomocy, aby przetrwać do wiosny. Uczniowie obiecali, że będą dbać o swoje zwierzątka, które mają w domu i dokarmiać te, które mieszkają w lesie.

Tekst: **Monika Dziadura** – bibliotekarz
MiGBP w Tyczynie

Informacje z MiGBP w Tyczynie

Dziękujemy, że jesteście z nami!

Styczeń to dla bibliotekarzy wyjątkowo gorący czas. Niezliczone statystyki, wypełnianie ankiet, rubryk sprawia, że czytelnicy widzą nas częściej pochylających się nad różnymi dokumentami niż wśród książek. Jednak co roku, po niezbędnych podsumowaniach, odczuwamy wielkie zadowolenie i radość z mozolnej, „papierkowej” pracy. Bowiem każdego roku przybywa czytelników i użytkowników, którzy odwiedzają nasze biblioteki i korzystają z ich zasobów. **Co piąty mieszkaniec gminy Tyczyn jest czytelnikiem naszej biblioteki**, który aktywnie wypożycza książki. To dla nas – bibliotekarzy – prawdziwa satysfakcja z wykonywanej pracy.

Przychodzą do nas czytelnicy z różnymi gustami i oczekiwaniami. Jednym sprostać łatwiej, innym – trudniej, bowiem „dobra książka” dla każdego z nas oznacza co innego. Dla jednych będzie to kryminał, dla innych – opowieść obyczajowa. Są też tacy, którzy zadowolą się tylko książką fantasy lub reportażami podróżniczymi. Odwiedzają nas również dzieci, młodzież szkolna, która znajduje czas, by oprócz lektur przeczytać również coś innego, co przeniesie ich w świat przygód i marzeń. Czasami niezwykle trudno trafić w gust młodych czytelników (ich zainteresowania dopiero się kształtują), niemniej jednak udaje się nam to, skoro młodzi wracają i chcą czytać. To ważne, by wykształcić nawyk czytania dobrej książki u młodego pokolenia. Kiedy pokazujemy młodym, że czytanie może dawać przyjemność i rozwija nas jako człowieka, wyposażamy ich na całe życie.

Każdy z bibliotekarzy pracujących w naszych placówkach musi być niezwykle plastyczny, by umieć zaproponować odbiorcy książkę, która zaspokoi jego potrzeby czytelnicze. Większość czyta dla relaksu, inni – by poznać drugiego człowieka (i przy okazji samego siebie). Są też tacy, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę – w naszej bibliotece najczęściej historyczną, psychologiczną, o zdrowym odżywianiu czy symptomach rozmaitych chorób lub też o mało znanych zakątkach świata. Staramy się, by każdy z naszych czytelników znalazł coś dla siebie. To trudne zadanie, jednak udaje się, skoro co roku coraz więcej czytelników nas odwiedza i wypożycza nasze zbiory.

Drodzy Czytelnicy, serdecznie Wam dziękujemy: za dobre słowo, za ciekawe rozmowy, za uśmiech, za obecność na spotkaniach, które dla Was organizujemy. To wielka radość i satysfakcja być potrzebnym innym. Jeśli dzięki polecanej przez nas książce uśmiechnęliście się (może pierwszy raz od dłuższego czasu), jeśli spędziliście czas w miłej atmosferze i odpoczęliście od codziennej bieganiny, a może uroniliście łzę wzruszenia lub poczulście dreszczyk emocji – to znaczy, że spełniamy swoje zadanie i jesteśmy potrzebni.

By człowiek mógł dobrze wykonywać swoje obowiązki (i te w pracy, i te w domu), musi umieć wypoczywać, regenerować ciało, i umysł. Umiejętność dobrego wypoczynku – jak piszą naukowcy – jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania naszego organizmu. Jedną z form spędzania wolnego czasu może być czytanie i właśnie do tego serdecznie zachęają bibliotekarze z MiGBP w Tyczynie.

Dyskusyjny Klub Książki.
Tu czytamy dla przyjemności

DKK przy tyczyńskiej bibliotece publicznej działa już sześć lat. W tym czasie odbyło się prawie 50 spotkań, w czasie których z klubowiczami DKK rozmawialiśmy o ponad 40 książkach podejmujących różnorodną tematykę. Co roku w ramach DKK mamy możliwość rozmowy z wybranym pisarzem podczas spotkania autorskiego. W ubiegłym roku w MiGBP w Tyczynie gościł rzeszowiankę **Magdę Louis**.

Dlaczego warto przyłączyć się do nas?

Podczas każdego – comiesięcznego – spotkania DKK dyskutujemy o wybranej książce. Nie są to poważne dysputy, a zwykłe rozmowy zwykłych czytelników, którzy bez książki nie wyobrażają sobie życia. Nasze gusta są różne, nie wszystko musi się nam podobać, ale z szacunkiem wysłuchujemy zdania innych klubowiczów. Dzielimy się ulubionymi cytatami, rozmawiamy o bohaterach i decyzjach, jakie podjęli. Podróżujemy w czasie i przestrzeni.

Dzięki spotkaniom DKK w ubiegłym roku mogliśmy poznać m.in. **Jerzego Kukuczkę** i świat górskich wspinaczek, przyjrzeć się bliżej kreacjom filmowym **Zbyszka Cybulskiego**, dowiedzieć się, kogo tak naprawdę ratowała podczas II wojny światowej **Irena Sendlerowa** i gdzie tkwi sekret popularności utworów dla dzieci **Wandy Chotomskiej**. Wraz z bohaterkami powieści „Zaginione” miałyśmy także możliwość zaznajomienia się ze współczesną Armenią i jej najważniejszymi zabytkami.

Powodem, dla którego spotykamy się w Saloniku Literackim, jest nie tylko książka, ale przede wszystkim drugi człowiek. Nie ważne, ile mamy lat, jakie mamy wykształcenie i poglądy, łączy nas jedno – pasja, jaką jest czytanie dobrej literatury.

Serdecznie zapraszamy wszystkich, którzy chcieliby dołączyć do naszego Dyskusyjnego Klubu Książki. Więcej informacji można uzyskać pod nr. tel. **(17) 22-19-410** lub na stronie internetowej: **www.tyczyn-biblioteka.pl**.

Wyprawki Czytelnicze czekają na małych czytelników. Zapraszamy dzieci z rocznika 2016

MiGBP w Tyczynie w ostatnim kwartale ubiegłego roku realizowała projekt pt. „Mała książka – wielki człowiek” w ramach kampanii społecznej prowadzonej przez **Instytut Książki**. Działaniami objęte były dzieci urodzone w 2015 r. W Nowym Roku zapraszamy do bibliotek kolejny rocznik trzylatków. Zachęcamy rodziców do odwiedzin naszych gminnych bibliotek wraz ze swoimi pociechami urodzonymi w 2016 r. i do założenia Karty Małego Czytelnika, a każdy trzylatek otrzyma upominek.

Tak wygląda
Wyprawka
Czytelnicza

Tym wyjątkowym prezentem będzie Wyprawka Czytelnicza, w której znajdują się: **książeczka pt. „Pierwsze wiersze dla...”, poradnik dla rodziców** (o zaletach czytania dzieciom i małym, i dużym) oraz **Karta Małego Czytelnika** z miejscem na 10 naklejek. Naklejkę na Kartę otrzyma dziecko podczas każdych odwiedzin w bibliotece, jeśli wypożyczy przynajmniej jedną książeczkę z księgozbioru dziecięcego. Po wypełnieniu Karty naklejkami Mały Czytelnik otrzyma **imienny dyplom** potwierdzający jego aktywność... i zabawa zaczyna się od nowa.

Na naszych Małych Czytelnikach w MiGBP w Tyczynie i w naszych filiach (w Borku Starym, Hermanowej i Kielnarowej) czekają także **Kąciaki Malucha** z bajeczkami, klockami, pluszakami, puzzlami i grammi planszowymi. Rodzice w tym czasie mogą poczytać zaprenumerowane przez bibliotekę czasopisma, skorzystać z darmowego Internetu (również Wi-Fi) lub pobuszczać wśród regałach w Wypożyczalni dla dorosłych i wybrać dla siebie książkę.

Czytanie to jedna z moich ulubionych form spędzania czasu z dziećmi. Siadamy w fotelu, przytulamy się do siebie, jesteśmy blisko – czego brakowało i dzieciom, i mnie po całym dniu rozłąki (praca – szkoła/przedszkole). Czytane historie są czasami śmieszne, czasami poważne, ale wszystkie pozwalają dzieciom wsłuchać się w mój niesłyszany cały dzień głos. Czasami rozmawiamy o przygodach bohaterów, czasami dzieci przypominają sobie podobne wydarzenia z ich krótkiego, ale jakże intensywnego życia. To jest piękny czas i dla nich, i dla mnie. Głośne czytanie (prawie codziennie) nie oznacza, że moje dzieci nie oglądają bajek w telewizji. Bo oglądają (prawie codziennie). Jednak miodem na matczyne serce są słowa dziecka po wieczornej kąpieli: „Mamo, teraz czytanie” zamiast: „Mamo, włącz mi bajkę”.

Teksty: **Agnieszka Janda** – bibliotekarz
MiGBP w Tyczynie

Podsumowanie zajęć artystycznych w M-GOK

19.12.2018 r. w sali widowiskowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyńczynie odbyło się spotkanie podsumowujące zajęcia sekcji artystycznych działających w M-GOK w Tyńczynie. Było to spotkanie integracyjne dla wszystkich osób, które uczestniczyły w zajęciach artystycznych. W trakcie imprezy słowa podziękowania za zaangażowanie, rozwijanie pasji plastycznych, tanecznych i wokalnych skierowała do uczestników zajęć p.o. dyrektora M-GOK w Tyńczynie **Zakia Cieślińska-Majka**.

Spotkanie rozpoczął występ dziecięcych grup tanecznych „**Katarzynki**” (gr. młodsza i starsza), które zaprezentowały na scenie swoje umiejętności pod kierunkiem **Agaty Ochoś**. Podziw widzów wzbudził występ „**Młodych Tyńczyaków**”, którzy żywiołowo zatańczyli wiązanki tańców ludowych. Następnie ze światowym repertuarem na scenie wystąpił Zespół Śpiewaczy „**Tyńczyacy**”, któremu akompaniował **Zbigniew Sztaba**.

Spotkaniu towarzyszyła wystawa dorobku plastycznego dzieci i dorosłych. Ekspozycja była podsumowaniem działalności pracowni plastycznej M-GOK w Tyńczynie, prowadzonej przez instruktora **Małgorzatę Korcz**. Można było na niej oglądać piękne prace wykonane różnymi technikami przez uczestników zajęć plastycznych (i dzieci, i dorosłych). Na wystawie prezentowane były też prace uczestniczek warsztatów malarskich prowadzonych przez **Mirosława Pieprzyka**. Największą atrakcją spotkania było pojawienie się świętego Mikołaja, który przygotował dla wszystkich uczestników zajęć podarunki. Radości nie było końca podczas animacji i kreatywnych zabaw oraz wspólnych zdjęć z Mikołajem. To piękne i bogate w emocje wydarzenie było okazją do pochwalenia się przed najbliższymi dorobkiem swojej pracy.

Tekst: **Małgorzata Korcz** – instruktorka M-GOK w Tyńczynie

Album o Tyczynie i okolicy

W ubiegłym roku, szczególnie dla Tyczyna w związku z obchodzonym jubileuszem 650-lecia jego powstania, na łamach naszego czasopisma informowaliśmy o publikacjach, które zostały wydane nakładem Gminy Tyczyn. W grudniu ukazała się ostatnia - album fotograficzny pt. „Tyczyn. Portret miasta i okolic”. Jego pomysłodawcą był burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, który we wstępie pisze tak: „Wspomnienia dawnych czasów (...) na zawsze pozostaną w umysłach i sercach mieszkańców, a zatrzymane na fotografiach niech rozsławiają nasze miasto i okoliczne miejscowości, niech będą zachowane dla następnych pokoleń”. Autorem przeważającej części fotografii jest **Jerzy Fil**, mieszkaniec Tyczyna, który odpowiedzialny był również za redakcję i skład albumu.

Zdjęcia, które znajdują się w najnowszej publikacji, zapraszają do oglądania, poznawania i podziwiania ziemi tyczyńskiej, która może poszczycić się wieloma pięknymi miejscami. Album podzielony został na rozdziały. Pierwszy z nich pt. „Historia na starej fotografii” zawiera czarno-białe zdjęcia starego Tyczyna. Fotografie te są niczym wrota czasu, przez które zaglądamy do miasta z początku i połowy XX w. Dzięki nim wspominamy też obiekty, których już nie ma lub ich wygląd znacznie się zmienił. Ze względu na ograniczoną ilość miejsca w rozdziale tym znalazło się zaledwie kilkanaście fotografii dawnego Tyczyna i okolic, które uzupełnia krótki tekst **Alicji Kustry**.

„Spacer po mieście i okolicy” to kolejny rozdział albumu. Znajdują się tu głównie zdjęcia obiektów, ulic i urokliwych zakątków, które pokazane o różnych porach dnia, a także z lotu ptaka, zdają się zapraszać mieszkańców do spacerów, a turystów do zwiedzania. Rozdział rozpoczyna tekst **Łukasza Kucmarza** - przewodnika górskiego pochodzącego z Hermanowej. Autor przedstawia w nim podstawowe wiadomości na temat położenia gminy Tyczyn, do odwiedzenia której zachęca w ten oto sposób: „Spacerując ulicami miasta, a także zwiedzając okoliczne miejscowości, turysta z pewnością doceni nie tylko wspaniałe widoki, ale także chętnie pozna znajdujące się tu zabytki (...)”.

„Sacrum Ziemi Tyczyńskiej” to rozdział, do którego tekst napisał **ks. Marian Czenczek**, proboszcz tyczyńskiej parafii. Łatwo zgadnąć, że w tej części znajdują się fotografie: kościołów, kapliczek, krzyży, czyli miejsc,

które odwiedza większość z nas, aby pomodlić się, znaleźć ukojenie i spokój. Z pewnością ta część albumu najdłużej skupi uwagę oglądającego, bo zdjęcia tam umieszczone pozwolą dostrzec wiele szczegółów, których na co dzień nie widzimy.

W kolejnych rozdziałach znajdują się fotografie dotyczące działalności instytucji kultury, są tu zdjęcia z organizowanych imprez, zdjęcia zespołów ludowych (rozdział pt. „Kultura i tradycja”, autor tekstu **Zofia Matys**). W albumie nie mogło zabraknąć miejsca dla fotografii dotyczących działalności placówek oświatowych. Znajdują się tu zdjęcia społeczności uczniowskich, uroczystych akademii szkolnych, a także piękne budynki naszych szkół (rozdział pt. „Edukacja”, autor tekstu **Zofia Międlar-Mruk**). Nierozerwalnie z gminą Tyczyn wiąże się działalność stowarzyszeń, m.in. naszych klubów sportowych, Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej, Ochotniczej Straży Pożarnej. Fotografie dotyczące tej sfery życia publicznego znalazły swoje miejsce w rozdziale pt. „Aktywność społeczna”, tekst do tej części napisała prezes TMZT **Elżbieta Baran**.

„Spotkanie z przyrodą” - ostatni rozdział albumu - zawiera wyłącznie zdjęcia J. Fila. Ich autor ukazuje poszczególne obrazy przez pryzmat czterech pór roku. Na jego fotografiach oglądamy często te same przyrodnicze obiekty, które cieszą oko różnorodnością odcieni i barw. Dopełnieniem zdjęć do tego rozdziału jest tekst **Zofii Kwater**, w którym autorka przedstawia bogactwo przyrodnicze ziemi tyczyńskiej.

Wydawcą albumu jest Gmina Tyczyn. Można go kupić w siedzibie Urzędu Miejskiego w Tyczynie (pok. 25) oraz w MiGBP w Tyczynie, w cenie **20 zł**. Z pewnością ta i poprzednie publikacje będą doskonałym prezentem dla rodziny czy znajomych, a także ozdobą naszych prywatnych księgozbiorów.

Tekst: **Alicja Kustra**

Trudne tematy

Kilka lat temu na łamach naszego pisma swoje artykuły, dotyczące dawnego Tyczyna i jego mieszkańców, zamieszczał **Dariusz Fudali**. Niedawno nasza Redakcja uczestniczyła w spotkaniu autorskim pana Dariusza w CDKiIT w Tyczynie, poświęconemu wydanej przez niego książce pt. „Więziennictwo na terenie województwa rzeszowskiego w latach 1944-1956”.

Publikacja jest uzupełnioną wersją rozprawy doktorskiej pana Dariusza Fudalego, jej recenzentami byli: **prof. dr hab. Grzegorz Mazur** oraz **prof. dr hab. Wiesław Jan Wysocki**. Wydawnictwo, jak sam autor podkreślił już na początku spotkania, porusza sprawy bardzo trudne i z pewnością nie jest lekturą dla każdego. Cierpienie, areszt, osadzony, więźniowie, obozy to słowa najczęściej padające na spotkaniu, słowa, które także dziś wzbudzają uczucia strachu i niepewności. Z pewnością w latach 1944-1956 słowa te o wiele bar-

dziej przerażały. Podczas spotkania autor otrzymał medal z rąk przedstawicieli policjantów.

Redakcja GT

Na dedykację autora oczekuje Ryszard Fornal - przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie

Sukcesy naszych uczniów

● W ogólnopolskim konkursie plastycznym pt. „Barwy jesieni” (organizator: Szkoła Podstawowa nr 3 w Białej Podlaskiej) **Martynka Kuk** z Punktu Przedszkolnego zajęła **1. miejsce**. Komisja Konkursowa wybrała pracę Martynki spośród 354 nadesłanych prac.

Martynka z dyplomem i nagrodami

● W 10. Międzyszkolnym Konkursie Dziecięcej Twórczości Plastycznej pod hasłem „Bombka Bożonarodzeniowa” (organizator: SP nr 28 w Rzeszowie) **nagrodę główną** zdobyła uczennica kl. 2 **Wiktorja Nowicka**, a **Lena Kościółek** (również kl. 2) otrzymała **wyróżnienie**. Laureatki osobiście odebrały swoje dyplomy i nagrody rzeczowe podczas uroczystego rozstrzygnięcia, które odbyło się 19.12.2018 r.

Od lewej Wiktorja i Lenka

Alicja z dyplomem

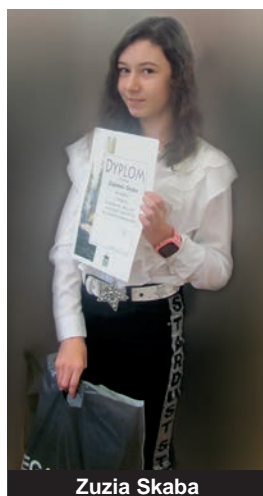
● W październiku z okazji Dnia Kredki oraz 100-lecia niepodległości Polski Zespół Szkół nr 1 w Wodzisławiu Śląskim zorganizował **Ogólnopolski Konkurs Plastyczny** pt. „Barwy jesieni – Złota Polska Jesień”. Wśród laureatów konkursu znalazła się **Alicja Joniec** (Punkt Przedszkolny), która otrzymała **2. miejsce**.

Od lewej Michał i Fabian

● W **Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym** pt. „Pocztówka do Świętego Mikołaja” (organizator: Wawerskie Centrum Kultury, Filia Zastów) **2. miejsce** zajął **Michał Bomba** (kl. 0), a **wyróżnienie** otrzymał **Fabian Rzęsa** (Punkt Przedszkolny). Prace naszych uczniów zostały wybrane spośród ponad tysiąca nadesłanych pocztówek.

● W grudniu ubiegłego roku w Nadleśnictwie w Głogowie Młp. odbyło się uroczyste wręczenie nagród w **Ogólnopolskim Konkursie Opisowym** „Mój Las” zorganizowanym przez Zarząd Okręgu Podkarpackiego LOP w Rzeszowie oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Drzewnictwa i Leśnictwa w Warszawie. Laureatką etapu na szczęblu okręgu podkarpackiego została **Zuzanna Skaba** (kl. 5), która zajęła **1. miejsce** w kategorii klas 4-6. Uczennica wykonała piękną pracę opisową, wzbogaconą o wyjątkowe ilustracje i fotografie na temat „Mieszkania leśnych zwierząt”.

Zuzia Skaba

● W **Wojewódzkim Konkursie Plastycznym dla Dzieci i Młodzieży** pt. „Bożonarodzeniowe ozdoby” (organizator: Centrum Kulturalne w Przemyśle) dwie nasze uczennice: **Lena Kościółek** (kl. 2) i **Laura Jarosz** (kl. 4a) otrzymały nagrody za wykonane bombki choinkowe. 16.12.2018 r. w siedzibie organizatora konkursu odbyło się rozdanie nagród połączone z jarmarkiem bożonarodzeniowym i wystawą nagrodzonych prac.

● W **Powiatowym Konkursie Plastycznym** pt. „Witraz Bożonarodzeniowy” (organizator: M-GOKSiR w Sokołowie Młp.) **2. miejsce** zajęła **Daria Chyłek**, a wyróżnienie otrzymała **Zuzanna Skaba** (obydwie kl. 5).

Od lewej Daria i Zuzia

Teksty i zdj:
J. Krztoń,
A. Trojanowska,
E. Koniewicz,
A. Patrzyk,
D. Skaba,
M. Kopeć,
M. Kawa-Szpala

Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego
w Tyczynie ul. Rynek 24
zaprasza do zwiedzania ekspozycji
od poniedziałku do piątku
w godz. od 9.00 do 13.00

Wizyta w schronisku dla zwierząt

W grudniu ubiegłego roku uczniowie kl. 5 wraz z grupą świetliczaków wybrali się w odwiedzin do schroniska „Kundelek” w Rzeszowie. Wizyta miała na celu przekazanie podarków dla schroniska, które dzieci gromadziły w szkole przez cały listopad. Były to m.in. karma, miski, koce oraz zabawki.

Oprócz dostarczenia pomocy rzeczowej dzieci uczestniczyły w lekcji edukacyjnej. Zostały zaznajomione z wszystkimi etapami, jakie muszą przejść zwierzęta, które trafiają do schroniska. Opiekun czworonogów zwrócił uwagę na to, jak postępować, gdy zauważymy błąkające się, bezdomne psy lub koty. Odwiedziny zakończyliśmy spacerem po schronisku, podziwiając piękne, lecz smutne zwierzęta czekające na adopcję.

Pracownik schroniska wręczył dyplom dla szkoły z podziękowaniem, a uczniowie obiecali, że będą nieść pomoc zwierzętom jeszcze nie jeden raz.

tekst i fot.: **Paulina Zagórska**

Mikołajki na sportowo

W dniach 5. i 13.12.2018 r. w naszej szkole odbył się „Mikołajkowy Turniej Gier i Zabaw Ruchowych” dla uczniów z klas 0-1 i 2-3. W zawodach sportowych łącznie startowało 50 uczniów, którzy walczyli w m.in. w takich konkurencjach: „Sztafeta Mikołajów”, „Bieg z szarfami”, „Wyścig cukierkowy”. Wszyscy uczestnicy sportowych zmagani otrzymali upominki (mikołajkowe słodkości).

Podczas zawodów uczniowie kształtowali nie tylko swoją sprawność fizyczną, ale także cechy charakteru jak: wytrwałość, samodzielność i odwagę. Turniej dał im dużo radości, satysfakcji i okazję do integracji z innymi uczniami. Cała impreza była bardzo udana, wszyscy znakomicie się bawili.

Tekst: **Monika Kopeć**

Spotkanie z podróżnikiem

19.12.2018 r. gościliśmy w naszej szkole podróżnika z firmy Trzask, który w bardzo ciekawy sposób przybliżył nam Islandię – kraj ognia, wody i lodu. Nasi uczniowie mieli okazję podziwiać malownicze krajobrazy tej wyspy oraz dowiedzieć się, dlaczego gejzery wybuchają. Poznali także historię człowieka, który po zatonięciu statku przeżył w lodowatej wodzie sześć godzin. Zobaczyli również kilka najpiękniejszych islandzkich wodospadów, jak również wulkan Eldfell – jeden z najmłodszych na wyspie. Podczas przerwy w prezentacji uczniowie mogli także obejrzeć przywiezione z Islandii przez podróżnika rekwizyty.

Tekst: **Paulina Zagórska**

Rodzinnie w tenisa stołowego

12.01 br. w sali gimnastycznej naszej szkoły odbył się jubileuszowy **10. Rodzinny Turniej Tenisa Stołowego**. Tradycyjnie już w turnieju mogły wziąć udział pary składające się z ucznia oraz jego dorosłego członka rodziny (brat, siostra, mama, tata, kuzyn itp.).

W zawodach wzięło udział 18 zawodników (9 par). W czasie kilkugodzinnych rozgrywek wyłoniono zwycięzców. Turniej wygrała drużyna **Magdalena Pluta i Dawid Pluta** (brat), wyprzedzając **Borysa Patrzyka i Tomasza Patrzyka** (tata) oraz **Marcela Paśko i Waldemara Patrzyka** (wujek). Miejsca od czwartego do dziewiątego kolejno zajęli: **Sebastian Rybka i Iwona Rybka** (mama), **Kacper Ślęczka i Witold Ślęczka** (wujek), **Klaudia Bieniek i Maciej Bieniek** (brat), **Kamila Krowiak i Marcin Krowiak** (brat), **Jakub Zawila i Anna Krztoń-Zawila** (mama) oraz **Jakub Dopart i Artur Kawalec** (brat). Walka o zwycięstwo w zawodach była wyrównana, zacięta i bardzo emocjonująca, ale zgodna z zasadami fair play.

Dziękujemy wszystkim zawodnikom za udział w zawodach oraz sportową walkę i już dzisiaj zapraszamy na następny turniej.

Zwycięzcy zawodów zostali uhonorowani pucharem, medalami i dyplomem. Za drugie i trzecie miejsce wręczono medale i dyplomy. Wszyscy zawodnicy otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe ufundowane przez **Szkolny Klub Sportowy**. Sędzią głównym turnieju był **Andrzej Zajac**.

Tekst: **Lucjan Osiadły**
– dyrektor SP w Borku Starym

Wspólna fotografia uczestników turnieju

Szkolne jasełka

Tuż przed przerwą świąteczną w naszej szkole odbyły się Jasełka Bożonarodzeniowe. Szkolne przedstawienie rozpoczęli najmłodsi uczniowie z Punktu Przedszkolnego, którzy zaprezentowali program słowno-muzyczny pt. „Pomocnicy Świętego Mikołaja”.

Główną część artystyczną zorganizowały klasy 3 i 5. Starsi uczniowie przygotowali scenki, które miały na celu przybliżenie tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia. Natomiast klasa trzecia zaprezentowała sceny biblijne związane z narodzeniem Chrystusa. Cała inscenizacja była przeplatana kolędami i pastorałkami śpiewanymi przez chór szkolny. Niektórzy uczniowie zaprezentowali swoje umiejętności muzyczne, grając na dzwonkach popularne kolędy. Występ uwieńczony został układami tanecznymi przygotowanymi przez kl. 1 i świetliczaki. Wszyscy wykonawcy zebrali gromkie brawa, a w szkole zagościł miły, świąteczny nastrój.

Tekst: **Paulina Zagórska**

Szkolna Wigilia

Jest taki dzień, który gasi wszelkie spory...

21.12.2018 r. w świątecznej atmosferze w naszej szkole odbyło się tradycyjne spotkanie wigilijne. Tym miłym oraz uroczystym akcentem uczniowie - nasi mali artyści - wprowadzili społeczność szkolną w okres najpiękniejszych i najbardziej rodzinnych świąt Bożego Narodzenia.

Jako pierwszy zabrał głos **ks. Wiesław Bednarz**, który modlił się razem z nami i wygłosił krótkie przemówienie na temat pięknego przyjęcia Nowonarodzonego Jezusa do naszych domów i serc. Kolejno pani dyrektor **Elżbieta Rożek** złożyła wszystkim zgromadzonym świąteczne życzenia, a uczniowie Samorządu Szkolnego oraz Świetlicy złożyli na jej ręce drobne, własnoręcznie wykonane upominki.

Zebrani obejrzeli przedstawienie bożonarodzeniowe pt. „Przy wigilijnym stole” przygotowane przez uczniów klasy 3 (wychowawca: **Marta Rzućek**), piękne świąteczne piosenki w wykonaniu obu grup przedszkolnych (wychowawcy: **Beata Jabłońska, Małgorzata Błędniak**). Nie zabrakło również kolęd i pastorałek, które wykonał szkolny chór (opiekun: **Alicja Mróz**), oraz dynamicznego tańca elfów dziewcząt ze szkolnego zespołu tanecznego Largo (opiekun: **Marta Rzućek**).

Po uroczystym apelu wszyscy uczniowie wraz z wychowawcami udali się na spotkania klasowe, podczas których mogli podzielić się opłatkiem oraz wspólnie kolędować. W tym roku także dyrektor, nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi oraz dawni pracownicy szkoły spotkali się przy wspólnym wigilijnym stole.

Tekst: **Aleksandra Kopiec**

- nauczyciel przedszkola/ świetlicy w SP w Hermanowej

Dyrektor SP w Hermanowej wśród uczniów

Uczniowie z grupy zerowej SP w Hermanowej

Kiermasz Bożonarodzeniowy

18.12.2018 r. w naszej szkole zorganizowany został Kiermasz Bożonarodzeniowy przy współpracy Samorządu Uczniowskiego ze Szkolnym Kołem Caritas. Dzięki włączeniu się w przedsięwzięcie wielu osób: rodziców, Szkolnego Wolontariatu, Świetliczaków ze świetlicy szkolnej oraz najmłodszych uczniów - przedszkolaków z dwóch grup przedszkolnych, było w czym wybierać. Bombki, stroiki, szopki, obrazy rozeszły się „jak świeże bułeczki”.

Serdecznie dziękujemy za zainteresowanie i wsparcie naszego Kiermaszu rodzicom, nauczycielom i uczniom.

Tekst: **Karolina Witek**

- pedagog SP w Hermanowej

Kiermasz Bożonarodzeniowy w SP w Hermanowej

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie
ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, Tel./fax: 17 22-19-410

Witamy
na stronie internetowej
MiGBP w Tyczynie

Godziny otwarcia

Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej i jej filii Tyczyn (tel. 17 22-19-410)
Poniedziałek - Piątek 8:00 - 18:00
Sobota 8:00 - 12:00

Filia Borek Stary (tel. 17 22-98-828)
Poniedziałek - Piątek 11:00 - 17:00

Filia Hermanowa (tel. 17 22-19-601)
Poniedziałek - Piątek 11:00 - 17:00

Filia Kielnarowa (tel. 17 22-19-350)
Poniedziałek i Piątek 11:00 - 17:00
Wtorek - Czwartek 12:00 - 18:00
www.tyczyn-biblioteka.pl

Usługi w MiGBP w Tyczynie:

- drukowanie
- kserowanie
- skanowanie

Zapraszamy w godzinach pracy biblioteki

O warsztatach dla seniorerek i seniorów

W ramach projektu Crafty III w dniach 16.05 - 12.12.2018 r. seniorzy z gminy Tyczyn i okolic mogli uczestniczyć w warsztatach rękodzieła ludowego. Było to możliwe dzięki dofinansowaniu naszej inicjatywy (w wys. 28 560 zł.) przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie. Realizacja projektu przebiegała etapami.

W **Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie** odbyły się warsztaty: haftu koralikowego, wstążeczkowego i wypukłego, z florystyki oraz koronki klockowej, a także powertexu. Uczestnicy zajęć wykonywali kartki świąteczne, ekologiczne dekoracje, ozdoby choinkowe oraz stroiki świąteczne. Uroczyste zakończenie projektu z udziałem zaproszonych gości odbyło się 12.12.2018 r. Podczas spotkania można było obejrzeć prace uczestników zajęć.

Warsztaty wyplatania słomy

W ramach naszego przedsięwzięcia seniorzy uczestniczyli w lipcu w trzydniowych warsztatach instruktażowo-motywacyjnych w Ośrodku Turystyki Górskiej w **Woli Michowej**. Tutaj odbyły się warsztaty malarskie (malowanie na szkle metodą marblingu) i wyplatania słomy. Uczestnicy wzięli również udział w dwóch wycieczkach, w czasie których odwiedzono m.in. takie miejscowości jak: Wetlina, Cisna, Polańczyk, Solina, Sanok, Zagórz. Ponadto seniorzy mogli skorzystać z przejażdżki bieszczadzką kolejką wąskotorową.

U progu Nowego Roku 2019 pragnę złożyć wszystkim uczestnikom projektów, instruktorom i wolontariuszom życzenia:

*Aby ważne decyzje zapadały wkrótce,
Aby decyzje te były słuszne,
Aby starczyło siły, wytrwałości,
I pozytywnego myślenia,
Aby nie brakło optymizmu,
entuzjazmu i chęci do działania.*

Tekst: **Renata Połaniecka** - koordynator projektu

„Razem łatwiej”

„Razem łatwiej” to tytuł projektu, jaki w ubiegłym roku realizowało Stowarzyszenie KRIS w gminie Tyczyn. Przedsięwzięcie było skierowane do dzieci niepełnosprawnych i ich opiekunów. Nasza inicjatywa spotkała się z uznaniem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie i uzyskała dofinansowanie w kwocie 32 tys. zł. W działaniach w ramach projektu wzięło udział 37 dzieci, które uczestniczyły w zajęciach podzielonych na trzy bloki tematyczne.

W dniach 1-5.08.2018 r. w **Chotowej** odbyły się warsztaty motywacyjno-instruktażowe dla dzieci i ich opiekunów. Naszym małym uczestnikom zaproponowaliśmy warsztaty artystyczne i plastyczne oraz nauki lub doskonalenia umiejętności pływania.

W trakcie pobytu w Chotowej odbyły się zajęcia malarskie (gipsowe anioły) oraz warsztaty tworzenia kartek okolicznościowych metodą quillingu. Dzieci wzięły także udział w konkursie rodzinnym budowania zamków na plaży z materiałów ekologicznych zebranych w lesie i na plaży. W czasie wyjazdu dzieci uczestniczyły również w grach i zabawach grupowych, Grand Hotel w Chotowej udostępnił naszej grupie bezpłatnie m.in.: rowerki wodne, boiska do gry w siatkówkę i koszykówkę, plac zabaw.

Podczas drugiego etapu realizacji projektu zorganizowaliśmy dla uczestników wyjazd do Ośrodka Turystyki Górskiej w **Woli Michowej**, który odbył się w dniach 24-29.08.2018 r. Dzieci wraz z opiekunami podczas warsztatów malowały na szkle metodą marblingu oraz tworzyły mini ogrody w szklanych naczyniach. W przerwach między zajęciami uczestnicy wypoczywali nad zalewem, zwiedzali okolice Cisnej, Wetliny i Komańczy oraz zagrodę pokazową żubrów w Muczny. Ostatnim etapem realizacji projektu były warsztaty w Pijalni Czekolady w **Krośnie**.

Tekst: **Renata Połaniecka** - koordynator projektu

Przy platformie widokowej żubrów w Muczny

Patroni roku 2019

Stanisław Moniuszko, Gustaw Herling-Grudziński i Anna Walentynowicz, a także wydarzenia: unia lubelska i powstania śląskie to patroni roku 2019, którzy zostali wybrani przez Sejm. Warto przyjrzeć się bliżej wybranym patronom.

Akt unii lubelskiej przechowywany jest w Archiwum Głównym Akt Dawnych. Źródło: wikipedia.pl

Unia lubelska to porozumienie, jakie Korona Królestwa Polskiego i Wielkie Księstwo Litewskie zawarły na sejmie walnym w Lublinie 1.07.1569 r. W wyniku powołania unii powstało państwo znane jako **Rzeczpospolita Obojga Narodów**, które posiadało wspólnego władcę, herb, sejm, walutę, politykę zagraniczną i obronną. Oddzielne zachowano: skarb, urzędy, wojsko i sądownictwo. Unia wygasła w 1795 r. wraz z trzecim rozbiorem Polski. Posłowie w dokumencie ustanawiającym rok 2019 rokiem unii lubelskiej podkreślili, że porozumienie to

Stanisław Moniuszko.

Źródło: wikipedia.pl

Gustaw Herling-Grudziński, 1940 r., zdjęcie wykonane przez NKWD.

było jednym z najważniejszych wydarzeń stulecia nie tylko dla ówczesnej Polski i Litwy, ale dla całej Europy Środkowo-Wschodniej. W tym roku mija 450. rocznica powołania unii lubelskiej.

W tym roku będziemy także celebrować pamięć o **trzech śląskich powstaniach**, które miały miejsce na Górnym Śląsku w latach 1919-1921, kiedy formowało się państwo polskie po zakończeniu I wojny światowej. Te trzy konflikty zbrojne na etnicznym pograniczu polsko-niemieckim są jednymi z najważniejszych wydarzeń w dwudziestowiecznej historii, które wpłynęły na kształt granic Polski. Szczególnie istotne było trzecie powstanie, bo w jego wyniku podjęto decyzję o korzystniejszym dla Polski podziale Górnego Śląska.

W maju tego roku minie 100. rocznica urodzin **Gustawa Herlinga-Grudzińskiego** – jednego z najwybitniejszych polskich pisarzy XX wieku, który był więźniem obozów koncentracyjnych Gułagu (wstrząsającą obozową rzeczywistość opisał później w książce pt. „Inny świat”). Walczył m.in. pod Monte Casino, za co otrzymał Order Virtuti Militari. Przed II wojną światową pisarz sympatyzował z Polską Partią Socjalistyczną, po wojnie krytykował komunizm w Polsce i całej Europie Środkowo-Wschodniej. Był członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Został odznaczony Orderem Orła Białego.

W sierpniu tego roku mija 90. rocznica urodzin wybitnej działaczki niepodległościowej i współtwórczyni Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” **Anny Walentynowicz** (1929-2010). W dowód jej zasług dla utworzenia ruchu „Solidarności” Sejm postanowił, aby obecny rok był także Rokiem Anny Walentynowicz.

Kolejnym patronem obecnego roku jest **Stanisław Moniuszko** – w maju przypadnie 200. rocznica urodzin tego wybitnego kompozytora, dyrygenta, organisty, pedagoga, dyrektora Teatru Wielkiego w Warszawie, twórcy polskiej opery narodowej, a przy tym wielkiego patrioty. Jego najbardziej znanymi dziełami są opery: „Halka”, „Straszny dwór” i „Paria”.

Tekst: **Agnieszka Janda**

Duety z Flimero

W grudniowym numerze GT **Jolanta Magda** - trener zespołu **Flimero** - przedstawiła relację z udziału naszych zawodniczek w zawodach **Azja Cheerleading Championship w Indonezji**. Przypomnijmy, że dziewczęta z Flimero zdobyły tam dwa złote i jeden srebrny medal. Poniżej krótka rozmowa z trenerką.

Alicja Kustra: Pani Jolanto, w grudniu zawodniczki z Flimero wzięły udział w kolejnych zawodach, tym razem były to Mistrzostwa Europy w duetach. Do tej pory nigdy nie trenowała Pani duetów.

Jolanta Magda: Tak, to prawda, zawsze trenowałam zespoły i muszę przyznać, że duety to dla mnie duże wyzwanie. W zespole zawsze można było „ukryć” pewne braki czy niedociągnięcia, w duetach niestety nie, bo jurorzy oceniają równocześnie tylko dwie zawodniczki, dlatego przed ich wzrokiem nic się nie ukryje. Jak to się stało, że trenuję duety? Przyczyna jest bardzo prozaiczna. W roku 2017 z Flimero odeszły prawie wszystkie seniorki, zostały tylko cztery zawodniczki, które nadal bardzo chciały trenować. To właśnie z nich utworzyłam dwa duety seniorskie. Nie mogłam postąpić inaczej. Trenuję dziewczyny od dawna, znam ich możliwości i doświadczenie. Nie chciałam zawieść ich zaufania, tym bardziej, że dziewczęta często same wymyślają duże fragmenty układów.

Przyzwyczała nas Pani, że Flimero z zawodów przywozi zawsze medale. Na Mistrzostwach Europy nasze duety zajęły nieco dalsze miejsca.

Tak, tym razem dziewczęta zajęły: ósme i jedenaste miejsce. Na Mistrzostwach Europy w duetach byliśmy po raz pierwszy. Każde państwo mogło zabrać mistrzowskie i wicemistrzowskie duety w kategorii senior i junior. Z Flimero pojechały zawodniczki: **Julia Rudzan i Julia Mucha** (duet juniorski) oraz **Karolina Mendoń i Adriana Kopacka** (duet seniorski). Na miejscu przekonaliśmy się, że to zupełnie inna ranga zawodów. Tu „rządzą” zawodniczki z Ukrainy i Rosji. Przekonałyśmy się o tym już na początku, tzn. obserwując zawodniczki obu tych krajów na próbie parkietu. Zawodniczki z Ukrainy i Rosji ćwiczą pod okiem trzech trenerów z dziedzin: choreografii, baletu, techniki. To sprawia, że nasze dziewczyny już na samym starcie mają nieco mniejsze szanse. Zdobyte w zawodach miejsca świadczą o tym, że w tej kategorii jesteśmy gdzieś w środku. Jednak nie przestraszyłyśmy się Ukrainek i Rosjanek - choć mają techniczną przewagę - bo Flimero zawsze walczy do końca.

Proszę jeszcze opowiedzieć o imprezie towarzyszącej mistrzostwom.

Imprezą towarzyszącą był Turniej „Super Cup”, na który organizatorzy mistrzostw ściągnęli najlepszych trenerów i choreografów. Ich zadaniem było nauczyć tego samego układu wszystkie chętne zespoły startujące w mistrzostwach. Układ - uzupełniony o elementy własnej choreografii - był prezentowany na następny dzień. Nasze dziewczęta są odważne, oczywiście chętnie wzięły udział także w tych zmaganiach, czego efektem było drugie miejsce w kategorii *Freestyle Pom* oraz *Cheer Jazz*. Miejsce to wywalczyły: **Julia Rudzan, Julia Mucha, Karolina Mendoń, Adriana Kopacka** oraz **Oliwia Gawel**.

Trener Jolanta Magda z zawodniczkami

Pani Jolanto, jakie są plany?

Teraz przygotowujemy się do Mistrzostw Polski, które odbędą się już w marcu. Mamy zatem dużo pracy, a czasu niewiele.

Dziękując za rozmowę, życzę wielu sukcesów nie tylko w najbliższych zawodach.

Z Jolantą Magdą rozmawiała **Alicja Kustra**

Zwycięstwa Oli

W Ju-jitsu sportowym charakter jest podstawowym motorem, który napędza zawodnika do mozolnej pracy, a jeżeli do tego dojdzie jeszcze talent, to mamy sukces prawie murowany. **Aleksandra Sowa** z tyczyńskiej sekcji Klubu Sportowego Ju-Jitsu rozpoczęła treningi dwa lata temu. Skromna dziewczyna, cicha i bardzo pracowita, zawsze pilna i ciekawa nowych technicznych rozwiązań w walce ju-jitsu, w której najbardziej się realizuje. Zawodniczka ma już na swoim koncie kilka spektakularnych pojedynków ze swoimi rówieśnikami, z których większość wygrała w przepisowym czasie lub przed regulaminowym zakończeniem.

Przed świętami Bożego Narodzenia w Stalowej Woli odbył się II Ogólnopolski Turniej Brazylijskiego Ju-jitsu Dzieci „**Charakterne dzieciaki**”. W turnieju wzięło udział ponad stu zawodników z całej Polski. Klub Sportowy Ju-jitsu Karate reprezentowała Ola startująca w kategorii U10, w której jej przeciwnikami byli sami chłopcy. Zawodniczka stoczyła cztery zwycięskie walki i stanęła na najwyższym stopniu podium.

5.01 br. w Mysłowicach Ola wystąpiła w pierwszym turnieju **Ogólnopolskiej Ligi Dzieci i Młodzieży w Ju-jitsu**, której organizatorem był Śląski Związek Ju-jitsu. Nasza zawodniczka z nowym rokiem przeszła do kategorii U12, w której jak na pierwszy występ poradziła sobie całkiem dobrze, bo przywiozła dwa medale (srebrny i brązowy) w Fightingu i Ne-wazie. Serdecznie gratuluję walecznej Oli!

Duży talent, upór i charakter to cechy, które do uprawiania sportów walki są niezbędne. Ola je posiada, co rokuje tej młodej zawodniczce duże nadzieje na najbliższą przyszłość.

tekst: **Wiesław Kisiel** - trener

Razem na święta Wolontariat w SP w Tyczynie

W tym roku nasza szkoła włączyła się w akcję MEN promującą przedświąteczny wolontariat pt. „Razem na Święta”. Cieszymy się, że szczególnie w okresie przedświątecznym możemy wspomóc innych w potrzebie, podzielić się przede wszystkim sercem, czasem i życzliwością. Nasi wolontariusze starali się dotrzeć do osób samotnych i potrzebujących, organizowali spotkania, zbiórki darów. Oprócz różnorodnych akcji środowiskowych odwiedzili z prezentami **Hospicjum Dziecięce**, włączyli się w pomoc dla Polaków z Kresów Wschodnich, odwiedzili z darami schroniska dla zwierząt.

Jednym z najważniejszych zadań wychowawczych naszej szkoły jest rozwijanie wrażliwości, życzliwości i bezinteresowności wobec osób potrzebujących. W dzisiejszych czasach pomoc to nie tylko uzupełnianie braków materialnych czy finansowych. Coraz częściej towarem deficytowym są czas, uwaga, życzliwość. Na co dzień staramy się wysłuchać każdego, kto tego potrzebuje, wspierać się nawzajem, wspólnie szukać sposobów na rozwiązanie problemów. Kształtując postawy wolontariatu, wychodzimy poza najbliższe środowisko i angażujemy się w różnorodne akcje.

Idea wolontariatu realizowana jest w naszej szkole w różnorodnych formach. Coroczne koncerty charytatywne „**Dzieci-Dzieciom**” to działania **Szkolnego Koła Caritas**. Uczniowie działają również w **Szkolnym Kole Misyjnym** (ostatnio odwiedzali nasze domy jako „Kolędniczy Misyjni”). Prowadzimy zbiórkę nakrętek plastikowych dla osób wskazanych oraz w ramach akcji Dziecięcego Hospicjum w Rzeszowie „**Nakręć się na pomaganie**”, a także przygotowujemy podarunki dla dzieci w formie żywności, ubrań, zabawek i środków higienicznych. Samorząd Uczniowski od wielu lat aktywnie włącza się w akcje charytatywne: „**Góra grosza**”, „**Światełko Pamięci**”, „**I Ty możesz zostać Mikołajem**”, **WOŚP**. Jesteśmy długoletnimi uczestnikami „**Adopcji na odległość**”. Na bieżąco wspieramy działania fundacji „**Szkoła Pomóż i Ty**”, prowadzimy zbiórkę zabawek pluszowych, które przekazujemy do **Domu Małego Dziecka w Rzeszowie**. Uczniowie biorą także udział w corocznej zbiórce karmy dla zwierzyny leśnej oraz podopiecznych schroniska „**Kundelek**” w Rzeszowie.

Jesteśmy dumni, że tak wiele osób jest wrażliwych i zaangażowanych w pomoc. Wolontariusze u nas to nie tylko uczniowie, ale i rodzice, a nawet całe rodziny oraz pracownicy szkoły. Wolontariat daje możliwość osobistego rozwoju, kształtuje charaktery i pomaga w przełamywaniu i pokonywaniu również własnych słabości. Umacnia się w nas wiara, że dobro czynione innym zawsze do nas powraca...

tekst: **Zofia Międlar-Mruk** – dyrektor SP w Tyczynie

Informacje z

E-akta: Pracodawco, pamiętaj o dostosowaniu programów

Od stycznia, w związku z wejściem w życie projektu e-Akta, zmienia się zakres danych, jakie przedsiębiorcy będą przekazywać do ZUS. Zmiany oznaczają dla płatników przede wszystkim duże korzyści. Najpierw jednak trzeba dostosować do nich programy kadrowo-płacowe. Jeśli przedsiębiorca lub biuro rachunkowe działające w jego imieniu korzysta z programu kadrowo-płacowego, który nie rejestruje danych wymaganych przepisami wchodzącymi w życie 1.01.2019 r., powinni jak najszybciej zaktualizować oprogramowanie.

Od 1.01 br. okres przechowywania akt pracowniczych dla wszystkich nowozatrudnionych osób będzie wynosił 10 lat od zakończenia obowiązywania umowy o pracę lub umowy zlecenia. Jest to związane z nowym zakresem danych, które pracodawcy będą przekazywać do ZUS. Nowe dane dotyczą wypłaconych pracownikowi (zleceniobiorcy) w danym miesiącu kwot przychodu. Informacje te będą przesyłane w miesięcznym imiennym raporcie o przychodach ubezpieczonego: ZUS RPA. Jeśli pracodawca zechce skrócić okres przechowywania akt pracowniczych za osoby zatrudnione między 1.01.1999 r. a 31.12.2018 r., musi przekazać do ZUS oświadczenie w tej sprawie na druku ZUS OSW wraz z raportami informacyjnymi (ZUS RIA) za osoby zgłoszone do ubezpieczeń po raz pierwszy w tym okresie. Dane z tych dokumentów ZUS zapisze na koncie ubezpieczonego i będą one uwzględniane przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych oraz ich wysokości. Dodatkowo Zakład dostosował formularz ZUS DRA do płatności na jeden rachunek. Pojawiło się w nim pole z łączną kwotą do zapłaty za dany okres rozliczeniowy.

Z kolei w formularzu wyrejestrowującym z ubezpieczeń (ZUS ZWUA) pracodawca będzie przekazywał do ZUS informacje o dacie i sposobie rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy albo stosunku służbowego oraz informację, z czyjej inicjatywy stosunek pracy został rozwiązany.

Więcej informacji na temat zakresu danych, jakie będą wykorzystywane w nowych raportach ZUS RIA i ZUS RPA oraz zmian wprowadzonych w formularzach ZUS ZWUA, ZUS DRA, informacji rocznej oraz miesięcznej dla osoby ubezpieczonej można znaleźć na stronach www.zus.pl oraz www.e-akta.gov.pl

Rubrykę redaguje:

Wojciech Dyląg

- regionalny rzecznik ZUS
w województwie podkarpackim

SKRACAMY? :)

Tak, z 50 do 10 lat

CZAS PRZECZYSKOWYWANIA AKT PRACOWNICZYCH

Prościej, taniej, e-akta
od 1 stycznia 2019

www.e-akta.gov.pl

SLS - niebezpieczny detergent?

SLS - Sodium Lauryl Sulfate, czyli laurylosiarczan sodu, to pełne rozwinięcie skrótu. Składnik ten jest obecny np. w mydłach, szamponach, płynach do kąpieli, żelach pod prysznic, pastach do zębów. Sprawia, że produkty te dobrze się pienią i rozpuszczają tłuszcz. Często jest stosowany również w chemii gospodarczej ze względu na niski koszt produkcji. Jest to detergent, bez którego szampony, mydła i inne kosmetyki myjące nie spełniałyby swojej funkcji. Na etykietach kosmetyków występuje on pod wieloma nazwami synonimowymi: *Sodium dodecyl sulfate, SDS, Sulfuric acid, Monododecyl ester, Sodium salt, Lauryl sodium sulfate, Sodium N-dodecyl sulfate, Lauryl sulfate sodium salt*. Coraz częściej mówi się jednak, że jest to bardzo szkodliwa substancja. Czy zatem powinniśmy unikać SLS?

SLS uszkadza naturalną hydrolipidową barierę naskórka, powodując zwiększoną utratę wody. Mamy wówczas uczucie ściągnięcia i wysuszenia skóry. Zaburzone zostaje również wydzielanie potu i łoju. Nawet niskie stężenia, mniejsze niż 0,5%, mogą podrażniać skórę, szczególnie alergiczną i wrażliwą. Pojawia się wówczas świąd, wyprysk kontaktowy lub egzema. SLS w kontakcie ze śluzówką oka wywołuje zwykle uczucie pieczenia, ale może również prowadzić do rozwoju zaćmy. Warto pamiętać, że SLS w wysokich stężeniach (np. w szamponach) uszkadza mieszki włosowe, a co za tym idzie przyczynia się do zwiększonej utraty włosów. Detergent ten użyty w pastach do mycia zębów może podrażniać błonę śluzową jamy ustnej. Stopień podrażnienia jest proporcjonalny do stężenia SLS. Toksykologzy zalecają, by zawartość Sodium Lauryl Sulfate w produktach do długotrwałego stosowania była nie większa niż 1%. Niestety, w większości kosmetyków SLS występuje w stężeniach o wiele wyższych, nawet rzędu 10-20%. Możemy znaleźć ten detergent również w kosmetykach pielęgnacyjnych dla niemowląt oraz produktach hipoalergicznym przeznaczonych dla osób z problemami skórnymi. Należy pamiętać, że **SLS znajduje się praktycznie w każdym produkcie do mycia ciała**. Mamy bezpośredni kontakt z tą substancją każdego dnia: kiedy myjemy zęby, ręce, włosy czy bierzemy prysznic. Badania naukowe wykazują, że w jamie ustnej oraz w okolicach oka, gdzie skóra jest bardzo cienka, ślodo-

we ilości SLS są nadal wykrywane nawet 5 dni po ostatnim użyciu produktu. Istnieją również doniesienia o kumulowaniu się SLS w mózgu, płucach, wątrobie i sercu oraz o potencjalnych szkodliwych i długoterminowych skutkach na te narządy. Z uwagi na podobieństwo czynnościowe do estrogenu wykazano, że SLS może zaburzać naszą gospodarkę hormonalną. Rzeczywiste zagrożenie dla zdrowia jest jednak zależne od stopnia ekspozycji na tę substancję oraz od indywidualnej wrażliwości każdego człowieka. W badaniach naukowych wykazano, że SLS jest bardziej „agresywny” w wysokich temperaturach, warto mieć to na uwadze podczas zażywania gorących kąpieli czy mycia rąk.

Komisja Europejska oraz Komitet Naukowy do spraw Bezpieczeństwa Konsumentów potwierdzają, że SLS jest bezpieczny, jednak może podrażniać skórę. Z pewnością powinny go jednak unikać kobiety w ciąży, małe dzieci czy osoby z problemami skórnymi. Generalnie nie ma listy wszystkich produktów wolnych od SLS, dlatego też, kiedy wybiera się jakiś kosmetyk, warto zapoznać się z jego składem. Na opakowaniu każdego kosmetyku jest wypisany jego skład. Kolejność wymieniania składników jest zależna od ich stężenia w danym kosmetyku. Gdy surowiec kosmetyczny znajduje się na początku listy, np. jako pierwszy, oznacza to, że jest go w danym preparacie najwięcej. **Do najmniej drażniących detergentów dla naszej skóry zaliczamy:** *Coco Glucoside, Decyl Glucoside, Disodium Cocoyl Glutamate, Lauryl Glucoside*. Dlatego warto wybierać kosmetyki, które zamiast SLS zawierają podane wyżej zamienniki. Pamiętajmy jednak, że podczas używania np. szamponów bez SLS możemy mieć trudność z dokładnym usunięciem resztek różnych produktów do stylizacji włosów, np. pianek czy lakierów.

Tekst źródłowy: <https://biotechnologia.pl>,
<https://naturalnienadobranoc.pl>

Rubrykę redaguje:

Anna Pondo

- nauczyciel w SP w Tyczynie,
pasjonatka ekologii i zdrowej żywności

Jak wychować dziecko zaradne?

„Dzieci mają wręcz cudowną moc, aby zmieniać się we wszystko, w co tylko zapragną” (Jean Cocteau)

Na pewno każdy z nas chciałby, aby nasze dziecko było mądre i zaradne, by znalazło w życiu spełnienie i cel, by jak najlepiej sobie radziło w dorosłym życiu. Możemy mu w tym pomóc poprzez odpowiednie kształtowanie jego osobowości. Pamiętajmy, że **to my jesteśmy kluczem do sukcesu naszego potomka**. Naszym zadaniem jest wpojenie mu odpowiednich wartości, odkrycie i rozwijanie jego talentów, inteligencji i radości życia. Warto pracować nad charakterem dziecka, zachęcając je do śmiałości i ucząc radzenia sobie z problemami. Dzięki temu to, co początkowo jest dla niego trudne, z czasem stanie się mniej skomplikowane. Pozwólmy mu na większą samodzielność. Nie wyręczajmy we wszystkim.

Nie chrońmy nadmiernie. Radosne i pogodne dziecko będzie cieszyć się z osiągniętych (nawet najdrobniejszych) sukcesów, bowiem żadna przeszkoda go nie zniechęci.

**KĄCIK
PEDAGOGA**

Jak pomóc dziecku, by radziło sobie w dorosłym życiu?

Niech nasze słowa dodają skrzydeł. Nic tak nie pomaga w kształtowaniu samooceny, w radzeniu sobie z problemami, w podnoszeniu wiary we własne możliwości, jak pochwały i zachęty. Istotny jest sposób, w jaki chwalimy. Dobra pochwała składa się z dwóch części: naszych słów (opisu tego, co widzimy i czujemy), np. „Bardzo mnie cieszy, że umyłaś po kolacji naczynia”, i wniosków dziecka – potrafi pochwalić samo siebie, prawdopodobnie pomyśli: „Umiem pomóc mamie”.

Uczmy odpowiedzialności od najmłodszych

lat. Przyzwyczajanie dziecka do samodzielności utrudnia nadopiekuńczość rodziców, którzy chcą go chronić przed najmniejszym trudem. Pozwólmy dziecku doświadczać rezultatów własnych zachowań na swojej skórze, wtedy ma ono szansę uczyć się na błędach i rozwijać poczucie odpowiedzialności za siebie, jak i innych.

Nie wyręczajmy dziecka, pozwalajmy mu na odkrywanie nowych możliwości i ograniczeń, aby dobrze rozumiało samego siebie i otaczający je świat. Nie mówmy, że jest za małe, więc naucz się później lub że to jest dla niego za trudne albo jak ja to zrobię, to będzie lepiej i szybciej.

Nadopiekuńczość niesie ze sobą także inne ryzyko – chcąc uchronić dziecko przed przykrymi nieraz konsekwencjami jego postępowania, rodzice usprawiedliwiają jego złe zachowanie: zmęczeniem, okolicznościami, zachowaniem innych itd. aż do przerzucenia ciężaru odpowiedzialności na kogoś innego. I choć rodzic chwilowo uchroni dziecko przed poniesieniem konsekwencji za własne czyny (koniecznością przeprosin czy innego zadośćuczynienia), to tak naprawdę jest to najgorsza rzecz, jaką możemy dziecku zrobić – będzie ono przypisywać winę innym, a w przyszłości może stać się człowiekiem, który nie umie wziąć odpowiedzialności za własne czyny.

Nauka odpowiedzialności i samodzielności wymaga od nas cierpliwego, wielokrotnego pokazywania dziecku pewnych czynności. Nie wystarczy powiedzieć: „Idź sprzątać zabawki”. Trzeba wziąć pociechę za rękę i stwierdzić: „Teraz ty poukładasz maskotki na półkę, a ja powkładam klocki do pudełek”. To długa nauka. Przyda się przy tym odrobina humoru – sprzątanie nie powinno być nudne. No i oczywiście potrzebna jest konsekwencja. Jeśli powiemy: „Najpierw posprzątaj, a potem przeczytam ci bajkę”, musimy tego dotrzymać. Naszym ważnym zadaniem jest uzmysłowić dziecku, że za każdym jego czynem kryją się konkretne konsekwencje, za które jest odpowiedzialny. Kiedy chcemy, by nasze dziecko było odpowiedzialne za swoje czyny i powzięte decyzje, trzeba powierzać mu zadania (oczywiście na miarę jego możliwości i adekwatne do wieku), w których będzie miało szansę się wykazać, przekonać siebie i innych, że jest zdyscyplinowane i potrafi mądrze kierować swoim życiem.

Pozwalajmy na podejmowanie decyzji.

Pozwólmy dzieciakom decydować o sobie. Kiedy to możliwe pytaj: co chce zjeść na śniadanie; w co chce się ubrać; jakiego koloru ubranie wybrać; czy woli zjeść jabłko, czy banana itp. Dawajmy alternatywę: albo-albo. Niech dziecko ma satysfakcję, że może samo podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje.

Rozmawiajmy z dziećmi o konsekwencjach ich wyboru. W ten sposób nabierają one świadomości, że dana decyzja wiąże się z określonymi skutkami, np.

zbyt późne wstawanie uprawdopodobnia spóźnienie się na zajęcia w szkole; dokuczanie rodzeństwu grozi karą; malowanie farbami stwarza możliwość rozlania, poplamienia, wymaga ostrożności.

Im więcej możliwości decydowania, tym szybszy rozwój samodzielności i poczucia odpowiedzialności. Podkreślajmy, że wierzymy w jego rozsądne wybory i że jesteśmy pewni, że samo trafnie podejmie decyzję.

Zachęcajmy do planowania.

W obecnych czasach zarówno my jak i nasze dzieci bombardowani jesteśmy ogromem bodźców informacyjnych oraz zadań do wykonania. Zobaczmy, jak wielu obowiązkom musi sprostać nasze dziecko. Jako uczeń musi pójść do szkoły, aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. Musi zapanować nad pracami domowymi, przygotowaniem wypracowań czy powtórzeniem wiadomości do zbliżającego się sprawdzianu. Musi także codziennie przygotowywać się do kolejnego dnia, pakując swój plecak, przygotowując liczne materiały dodatkowe.

Aby temu wszystkiemu w miarę łatwo sprostać, bardzo istotne jest wyrobienie u dziecka nawyku systematyczności – tak, aby mogło wykonać zaplanowane zadania na czas i znaleźć jeszcze chwilę na wspólne zabawy i aktywności. Można zacząć od drobnych rzeczy, choćby od nauki przygotowywania kompletu ubrań na kolejny dzień. Jest to mniej stresujące niż o poranku i znacznie skraca czas porannego przygotowywania się do wyjścia z domu.

Zwracajmy dziecku uwagę na porządek w pokoju, podkreślając, że w czystym i uporządkowanym otoczeniu łatwiej jest się dobrze zorganizować. Pamiętajmy jednak, że dbałość o porządek dotyczy także nas i naszej przestrzeni. Nie będzie to mobilizujące, gdy sami nie będziemy dbać o porządek, namawiając do tego dzieci. Pamiętajmy też o rytuałach i zasadach. Jasne i czytelne zasady i panujące w domu ułatwiają życie i planowanie. Aby to wszystko krok po kroku wprowadzić w domowe życie, przygotowujemy z dzieckiem planer – kalendarz tygodniowy, zapiszmy listę stałych obowiązków dziecka i pozostałych domowników. To w znaczący sposób ułatwi dziecku planowanie swoich zadań i jednocześnie zwróci jego uwagę na to, że inni domownicy także mają przydzielone stałe obowiązki.

Mądrze wprowadzajmy w świat finansów.

Zachęcajmy dziecko do oszczędzania. Jeśli dziecko dostaje już swoje kieszonkowe, warto zadbać o to, aby uczyło się oszczędzania. Najlepiej robi się to wyznaczając czas, jaki potrzebny jest do uzbierania części kwoty na jakiś wymarzony zakup. Tłumaczymy, że odkładając nawet małe kwoty z kieszonkowego, może potem sprawić sobie cenniejszą rzecz. Podpowiadajmy też, jak dysponować pieniędzmi, aby ich nie marnować – nie warto wydawać nawet drobnych kwot na coś kiepskiego, co zaraz się popsuje.

Źródła: Faber A., Mazlish E., *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały; jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły*, Sakowska J., *Szkoła dla rodziców i wychowawców*, Witmer D., *Wychowanie zaradnych dzieci. Poradnik bez kantów*.

Numer 2. „Głosu Tyczyna”

ukaze się z datą **24.02.2019 r.**

Termin składania tekstów upływa: 11.02.2019 r.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, **tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w **pok. 24, tel. (17) 23-04-924**.

Rubrykę redaguje:

Beata Byczyńska-Gruca
– pedagog w SP w Tyczynie

O niedozwolonych zapisach w umowach

Niedozwolone zapisy umowne to zapisy zawarte w treści umowy zawieranej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, które w sposób rażąco naruszają prawa klienta oraz zasadę równości stron. W relacjach przedsiębiorców i konsumentów zawsze ten drugi będzie słabszą stroną, ponieważ zawiera umowę z podmiotem wypacjalizowanym w danej dziedzinie. Często są sytuacje, kiedy to konsumenci zawierają umowy na wzorcach umów przedsiębiorcy. Takie działanie może mieć miejsce m.in. podczas zawierania umowy z siecią komórkową czy biorąc pożyczkę. Pamiętajmy, że przedsiębiorcy muszą unikać takich regulacji, które w sposób rażąco naruszałby interesy klienta.

W przypadku, kiedy daną umowę konsument już podpisał, a która zawiera niedozwolone postanowienia, to - z założenia - nie wiążą one konsumenta z mocy prawa. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Pamiętać trzeba, iż nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny.

Za rażące naruszenie interesów konsumentów należy uznać sytuację, w której została naruszona równowaga interesów stron poprzez wykorzystanie przez jedną z nich przewagi przy układaniu wzorca umowy, przy czym „rażące” oznacza znaczne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Sprzeczność z dobrymi

obyczajami oznacza wykroczenie przeciw uznanym w społeczeństwie zasadom moralnym lub przyjętej w obrocie uczciwości.

Jeżeli przedsiębiorca nie przychylił się do stanowiska konsumenta, że wskazane zapisy umowne nie wiążą go z powodu tego, iż zawierają niedozwolone zapisy umowne, pozostaje wówczas droga sądowa. Pamiętać należy, iż nie dzieje się to niejako z „automatu”, a trzeba wystąpić z wnioskiem do sądu.

Z praktyki wynika, iż stosunkowo często umowy pożyczek, tzw. „chwilówek”, mogą zawierać niedozwolone zapisy umowne, skutkujące nawet tym, iż w sprawie o zapłatę sąd może oddalić powództwo podmiotu udzielającego pożyczki, a więc uznać, że dochodzone roszczenie nie należy się powodowi. Trzeba tylko przy zawieraniu umowy bezwzględnie przeczytać jej treść, aby być pewnym, jakie warunki akceptujemy przy jej zawieraniu.

Materiał źródłowy: ustawa z dn. 23.04.1963 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 2017, poz. 459), Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI ACA 1046/14 z dn. 30.06.2015 r., raport z badania Federacji Konsumentów Pożyczki – chwilówki na podstawie analizy wybranych wzorców umownych.

Rubrykę redaguje:

Artur Maziarz

- radca prawny

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego

**materace, wózki,
laski, rowerki**

Tyczyn, ul. Św. Krzyża 12

Tel. 665-522-565

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- ▶ Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- ▶ W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „neurologi” są **bezpłatne**.

eko strug

608-439-955

pod tym numerem można

**całodobowo przez 7 dni w tygodniu zgłaszać
przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej
obsługiwanej przez PGK „Eko-Strug” w Tyczynie.**

W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać
pod numerami telefonów:

(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

Katarzyna Puzyńska to podobno najbardziej wytatuowana polska pisarka z wykształceniem psychologicznym. Nieco ponad trzydziestoletnia kobieta dała się poznać czytelnikom jako mistrzyni polskiego kryminału psychologicznego. Jej ciągle rozbudowywana o kolejne tytuły saga kryminalna o policjantach z Lipowa jest bardzo popularna wśród odwiedzających tyczyńską bibliotekę publiczną.

W ubiegłym roku autorka wydała zbiór wywiadów z policjantami pt. „**Policjanci. Ulica**”. Puzyńska rozmawia z funkcjonariuszami pracującymi między innymi w prewencji, patrolach i drogówce. Każdy z nich opowiada o swojej pracy – jej początkach, zaletach, ale i wadach, najciekawszych oraz najtrudniejszych akcjach. To oni są pierwsi na miejscu morderstwa. To oni spotykają się oko w oko z agresją, ochraniają przyjezdnych kibiców na meczach i – nie ma co kryć – zatrzymują nas, kierowców, podczas drogowych kontroli. Co mają nam do powiedzenia? Jak wygląda ich praca? Czy jest lekko, łatwo i przyjemnie, czy każdy dzień to ciężka praca okupiona wysiłkiem i fizycznym (?), i psychicznym? By się dowiedzieć, trzeba przeczytać tę książkę.

Laponia. Kraina ta kojarzy się głównie z miejscem, które komercyjny święty Mikołaj wybrał sobie do mieszkania. Nie wszyscy wiedzą, że Laponia obejmuje północną część Finlandii, Szwecji i Norwegii oraz Rosji północno-wschodniej, leżącej na zagrożonym ekologicznie Półwyspie Kolskim. Rdenną ludność regionu stanowią Lapończycy, choć oni są mniejszością wśród mieszkańców tej krainy.

Drzwi do tej krainy otwierają przed nami **Marta i Adam Biernatowie** – małżeństwo historyków sztuki (on fotograf), którzy zafascynowani „zimnymi” krajami (napisali też książkę o Islandii i prowadzą bloga o życiu w tym kraju) prezentują polskim czytelnikom niektóre z bogatej gamy zwyczajów i obrzędów ludności zamieszkującej Laponię. Nie stronią też oni w książce pt. „**Laponia. Wszystkie imiona śniegu**” od historycznych wtrąceń, które pomagają zrozumieć bogactwo i niesamowitą różnorodność tej współczesnej mroźnej krainy. Tylko tu, w Laponii, na określenie koloru śniegu czy reniferów jest kilka nazw, które dla Polaka wydawać się mogą tymi samymi kolorami. Podobnie rzecz się ma z nazwami pór roku, których w Laponii jest... osiem. To tylko niektóre smaczki z kultury Lapończyków. Więcej nie zdradzę, żeby lektura tej książki (wzbogacona o kolorowe fotografie) przypominała apetyt, który rośnie w miarę czytania.

Poleca: **Agnieszka Janda** - bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

KREDYT BEZPIECZNY PARASOL

4%

- ✓ Oprocentowanie stałe !
- ✓ Bez poręczycieli !
- ✓ Posiadasz rachunek – obniżasz prowizję !

Bank bliski Tobie !

*Warunki dotyczą kredytu Bezpieczny Parasol dla kwoty 5.000,00 zł. RRSO na dzień 07.01.2019 r. dla reprezentatywnego przykładu wynosi 14,13% dla całkowitej kwoty kredytu 5.000,00 zł, spłacanej w 12 ratach miesięcznych równych – 426,00 zł. Stopa oprocentowania kredytu 4% w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty wynosi 5348,77 zł w tym odsetki – 108,77 zł, prowizja przygotowawcza – 2%, prowizja za udzielenie kredytu 2% oraz ubezpieczenie Kredytobiorcy – 40,00 zł. Stopa oprocentowania oraz prowizja za udzielenie kredytu obowiązują dla Klientów indywidualnych, którzy posiadają lub założą rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy (przez który przeprowadzane są, lub będą stałe miesięczne wpływy z tytułu wynagrodzenia za pracę lub rentę czy emeryturę). Rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy musi być czynny przez co najmniej cały okres kredytowania. Przedstawione informacje mają jedynie charakter orientacyjny. Ostateczna wysokość wszystkich kosztów związanych umową jest uzależniona od warunków umowy oraz rodzaju i zakresu usług dodatkowych.

Zapraszamy do naszych placówek:

BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6 w Tyczynie
tel. (17) 221 92 10

Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50
tel. (17) 229 66 34

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6
tel. (17) 852 15 39, (17) 853 43 53

II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a
tel. (17) 852 28 07

III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12
tel. (17) 853 48 33

www.bstyczyn.pl

Firma B-Consulting Bartłomiej Gebarowski z/s w Rzeszowie jest realizatorem projektu „Praca - Start !”

Cel główny proj.: Zwiększenie możliwości zatrudnienia 70 osób zamieszkujących na terenie woj. podkarpackiego przez wyposażenie ich w wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe do 31.03.2020 r.

Projekt poprzez realizację kompleksowego programu zawierającego aktywne instrumenty rynku pracy pozwoli na rozwiązanie problemów 70 osób bezrobotnych/ biernych zawodowo uniemożliwiających lub utrudniających im podjęcie i utrzymanie aktywności zawodowej.

Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, powyżej 29 roku życia, mieszkane i mieszkańców województwa podkarpackiego, zwłaszcza osób spełniających przynajmniej jedno z kryteriów:

- osoba długotrwale bezrobotna,
- osoba powyżej 50 roku życia,
- osoba z niepełnosprawnościami,
- osoba o niskich kwalifikacjach zawodowych.

W ramach projektu każdy z uczestników będzie miał opracowany Indywidualny Plan Działania, na podstawie identyfikacji potrzeb przez psychologa i doradcę zawodowego, a następnie będzie miał możliwość skorzystania z :

- poradnictwa zawodowego w formie indywidualnej,,
- poradnictwa zawodowego w formie grupowej,
- indywidualnego pośrednictwa pracy.

Dodatkowo 40 uczestników projektu będzie miała możliwość nabycia, podniesienia lub uzupełnienia kwalifikacji i kompetencji zawodowych w trakcie szkoleń/ kursów.

Każdy Uczestnik projektu zostanie skierowany na staż zawodowy trwający nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 6 miesięcy.

Okres realizacji projektu: od 1.10.2018 r. do 31.03.2020 r.

Całkowita wartość projektu: 1 014 242,00 zł

Wartość dofinansowania: **933 102,64 zł**

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe.

Osoby zainteresowane udziałem w projekcie lub bardziej szczegółowymi informacjami dotyczącymi realizacji projektu prosimy o kontakt z biurem projektu:

B-Consulting

Al. Piłsudskiego 31 pok.101

35-074 Rzeszów

Tel. (17) 852-52-78

e-mail projektstart@b-consulting.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Aktywny Samorząd

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Rzeszowie zaprasza osoby niepełnosprawne z terenu powiatu rzeszowskiego do ubiegania się o dofinansowania ze środków

Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu PFRON – Aktywny Samorząd.

Informacje dotyczące realizacji programu w **2019 roku** można uzyskać w siedzibie

PCPR w Rzeszowie ul. Batorego 9, 35-005 Rzeszów,
pod nr. tel.:

(17) 85-94-823 wew. 7 lub 519-585-427,

a także na stronach internetowych:

bip.powiat.rzeszow.pl, www.pcpr.powiat.rzeszow.pl

PODSUMOWANIE 2018 ROKU

Ogółem z dofinansowań skorzystało **99** osób niepełnosprawnych, z czego w ramach Modułu I – **34** osoby, a z Modułu II – **65** osób.

Dofinansowania w zakresie Modułu I przyznawane były na pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, prawa jazdy kategorii B, sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, szkoleń w zakresie obsługi sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania zakupionego w ramach programu, utrzymania sprawności technicznej wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym, specjalistyczne protezy oraz pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki osobie zależnej. Dofinansowania w zakresie Modułu II przyznawane były na pokrycie kosztów czesnego oraz dodatki na pokrycie kosztów kształcenia jako pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Program finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Anita Drażek**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.
Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl;
Adres redakcji, korekta tekstów: MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie, druk:** Kan Media Agencja Reklam Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, Tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

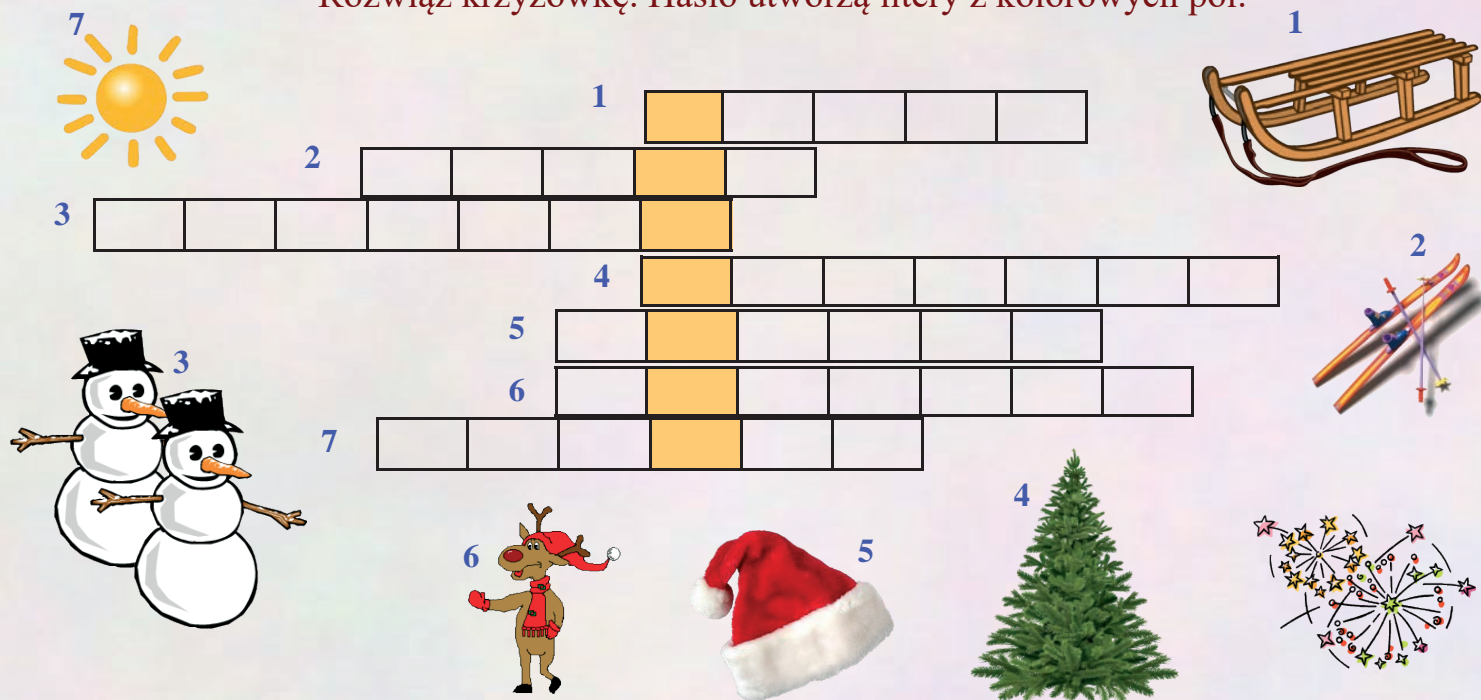
GŁOS DLA DZIECI

Oprac. MiGBP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 1. numeru „Głosu Tyczyna” (1/2019)

Znajdź 5 różnic między obrazkami

Rozwiąż krzyżówkę. Hasło utworzą litery z kolorowych pól.

LKA + D

ZCZ

K = Ł + CZA

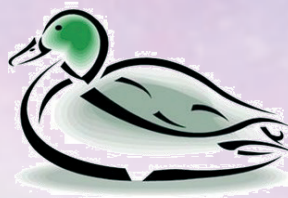
Rozwiąż rebus. Hasło wpisz obok.

wi

rafa = n

ezka

Z jakimi książkami lub wierszami kojarzą Ci się te obrazki? Podaj tytuły.

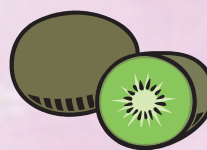
.....

.....

.....

.....

Pierwsze litery tych pysznych owoców utworzą słowo, którego często używamy w bibliotece.

.....

.....

.....

.....

.....

Kącik Czytelnika

powiem ci, **mamo** to seria książek dla najmłodszych dzieci. Bajki pokazują małym czytelnikom świat w ciekawy sposób, ćwiczą spostrzegawczość, pobudzają ich zainteresowanie światem, a także rozwijają wiedzę małych czytelników na temat przyrody. Każda książka jest

Jasełka Bożonarodzeniowe w SP w Borku Starym

Podczas spotkania podsumowującego zajęcia artystyczne w M-GOK w Tyczynie można było obejrzeć prace ich uczestników

Uczniowie SP w Tyczynie chętnie włączają się w akcje charytatywne

Uczestnicy zajęć edukacyjnych w MiGBP w Tyczynie

Ola z pucharem zdobytym podczas turnieju w Stalowej Woli

... i w trakcie walki w Lidze JJ w Mysłowicach

Ola Sowa - nadzieja Klubu Sportowego Ju-jitsu Karate

**M-GOK IM. K.SOBCZYK W TYCZYNIE ORAZ
MIEJSKA I GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W TYCZYNIE
I FILIE W HERMANOWEJ,
KIELNAROWEJ I BORKU STARYM
ZAPRASZAJĄ NA**

ZAJĘCIA FERYJNE

11.02.2019 - 15.02.2019

W programie:

**zajęcia plastyczne, gry i zabawy świetlicowe,
wycieczki, zabawa karnawałowa,
zajęcia cyrkowe**

ZAPISY OD 28 STYCZNIA 2019R.

Ilość miejsc ograniczona, decyduje kolejność zgłoszeń.

Zapisy pod numerami telefonów:

M-GOK w Tyczynie (17) 2293-239

DL w Borku Starym (17) 2298-072

CRK w Kielnarowej (17) 2219-350

DL w Hermanowej (17) 23048-68, (17) 2299-601

**ZAPRASZAMY DZIECI
W WIEKU OD 7 DO 12 LAT**

